

Väljaspool kodu osutatav üldhooldusteenus

Pikaajaline hooldus on mõeldud inimestele, kes vajavad ühiskonnaelus osalemisel ja igapäevaeluga toimetulekul erisugust tuge. See hõlmab tervishoiu- ja sotsiaalteenuseid, mis ennetavad inimese tervise halvenemist ja võimete vähenemist ning toetavad vajaduse korral igapäevast toimetulekut, lastele osutatakse ka hariduse tugiteenuseid. Väga suure hooldusvajadusega inimestel on sageli möödapääsmatu vajadus ööpäevaringse üldhooldusteenuse ehk hooldekodu järele.

Eakate hoolekande korraldus on kohaliku omavalitsuse ülesanne.

Sotsiaalkindlustusameti roll on teha üldhooldekodude üle järelevalvet ja kontrollida tegevuslube. Tegevuslube on 162, sealhulgas 13 päevakeskust ja intervallhoitu.

Lisainfot pikaajalise hoolduse kohta leiab [sotsiaalministeeriumi kodulehelt](#).

[Üldhoolekandeteenuse osutajate nimekiri](#) | 38.9 KB | [xlsx](#)

(juuli 2023, [vaata ise tegevuslubade hetkeseisu majandustegevuse registrist](#))

[Hooldekodu kulude kalkulaator](#) | 123.3 KB | [xlsx](#)

[Hoolduskulude näidiskalkulaator](#) | 14.46 KB | [xlsx](#)

[Hoolduskulude piirmäärad omavalitsustes](#) | 12.63 KB | [xlsx](#)

[Hoolduskulud ja hoolduskoha maksumus](#) | 72.71 KB | [xlsx](#)

[Hooldereformi arveldused. Infopäeva slaidid](#) | 650.49 KB | [pdf](#)

[Hooldereformi infopäeva salvestus](#) (29.03.202)

["Riik toetab hooldekodusid kõrgete energiahindadega võitlemisel"](#) (16.12.2022)

Hooldereformi küsimused ja vastused (11.05.2023)

– SULGE KÕIK

RAHASTAMINE

Mis muutub seoses reformiga üldhooldusteenuse rahastamisel?

Oluline muutus seisneb selles, et KOV osaleb nüüdsest kõigi nende inimeste teenuse rahastamisel, kellel on ööpäevaringse üldhooldusteenuse vajadus.

Teenuse korraldamine jääb samaks – KOV peab hindama inimese abivajadust ja õigustatust teenust saada ning tagama, et teenus oleks inimesele kättesaadav ja osalema teenuse rahastamises.

Rahastamise eelduseks ei ole inimese soov, vaid KOV peab isiku taotluse alusel välja selgitama, kas ta vajab ööpäevaringset üldhooldusteenust või on võimalik tema abivajadus katta mõne muu teenusega.

Milliseid kulusid peab KOV rahastama?

1. Hooldustöötaja ja abihoidustöötaja kulud

Rahastatakse hooldusteenust vahetult osutavate hooldustöötajate ja abihoidustöötajate järgmisi kulusid (SHS § 221 lg 2 (jõustub 01.07.2023)):

- 1) tööjõukulud (koos maksudega);
- 2) tööriietuse ja isikukaitsevahendite kulud;
- 3) tervisekontrolli ja vaktsineerimise kulud;
- 4) koolituse ja supervisiooni kulud.

Antud kulude loetelu on lõplik ja kinnine ning muid kulusid kaasavaid koefitsiente vms hoolduskulu kalkuleerimisel rakendada ei ole lubatud. Arvesse läheb see hoolduspersonal, kes kuulub ka registreerimisele MTR-is. Nimetatud kulud avalikustab teenuseosutaja kodulehel ühe teenusesaaja kohta. Omavalitsus võib kehtestada kulude tasumise piirmäära. Piirmäär peab olema piisavalt suur, et see võimaldaks inimesel üldhooldusteenust saada.

2. Väiksema sissetuleku hüvitis

Kui teenuse saaja sissetulek on madalam kui Statistikaameti avaldatud eelarveaastale eelnenud aasta teise kvartali keskmise vanaduspensionide suurus, katab kohaliku omavalitsuse üksus teenuse saaja tasutavate kulude ja teenuse saaja sissetuleku vahe, kuid mitte rohkem kui eelmise aasta teise kvartali keskmise vanaduspensionide suurus ja teenuse saaja sissetuleku vahe. Sissetulekuna arvestatakse teenuse saaja:

- riiklik pension;
- kogumispension kogumispensionide seaduse tähenduses;
- töövõimetoetus töövõimetoetuse seaduse tähenduses;
- sotsiaalmaksuga maksustatav tulu sotsiaalmaksuseaduse tähenduses.

2023. aastal on arvestuse aluseks 2022. aasta teise kvartali avaldatud keskmise vanaduspensionide suurus (599,90 eurot). 2023. aastal kohaldatakse ajutiselt keskmise vanaduspensionide 1,06-kordset suurus (SHS § 160 lõike 43), mis tähendab, et kõik need teenuse saajad, kelle sissetulekud jäävad alla 635,89 euro ($599,9 \times 1,06 = 635,89$) on õigustatud saama täiendavat hüvitist.

Joonis 1. Hooldekodu teenuskoha maksumuse jagunemine

TEENUSKOHA MAKSUMUS

Kuidas arvestada väiksema sissetuleku hüvitise suurust?

Näide 1.

Teenuskoha maksumus	1300 eurot
Isiku poolt makstav hooldekodu kulu (toitlustus, majutus jms, nt 50% teenuskoha maksumusest)	650 eurot
Isiku sissetulek	489,90 eurot
Keskmine 1,06 kordne keskmine pension 2023. a	635,89 eurot
Väiksema sissetuleku hüvitise suurus	$635,89 - 489,90 = 145,99$ eurot
Isik peab ise täiendavalt tasuma	14,11 eurot

Näide 2.

Teenuskoha maksumus	1300 eurot
Isiku poolt makstav hooldekodu kulu (toitlustus, majutus jms, nt 40% teenuskoha maksumusest)	520 eurot
Isiku sissetulek (nt rahvapension)	336,39 eurot

Keskmine 1,06 kordne keskmine pension 2023. a	635,89 eurot
Väiksema sissetuleku hüvitise suurus	520-336,39=183,61 eurot
Isik peab ise täiendavalt tasuma	0 eurot

Näide 3.

Teenuskoha maksumus	1400 eurot
Isiku poolt makstav hooldekodu kulu (toitlustus, majutus jms, nt 50% teenuskoha maksumusest)	700 eurot
Isiku sissetulek (nt pension)	654 eurot
Keskmine 1,06 kordne keskmine pension 2023. a	635,89 eurot
Väiksema sissetuleku hüvitise suurus	0 eurot (sissetulek suurem kui 635,89 eurot)
Isik peab ise täiendavalt tasuma	46 eurot

Kui lisaks väiksema sissetuleku hüvitisele vajab teenuse saaja teenuse saamiseks lisavahendeid sh nn käiberaha (taskuraha), siis viib KOV läbi tavapärase maksevõime hindamise (nii nagu tänagi) ja otsustab, kas vajalikud lisavahendid tulevad teenuse saaja vara arvelt, seaduslikelt ülalpidajatelt või on KOV kohustatud oma vahenditest ülejäänud osa tasuma.

Kuidas väiksema sissetuleku hüvitise korral arvestada täitemenetluse raames kinni peetud sissetulekuid? Kas lähtuma peaks isiku neto või bruto sissetulekut?

SHS § 22¹ lõige 5 (jõustub 01.07.2023) mõte on andmekogudest saadava info põhjal ära määratleda sihtrühm, kellel on õigus KOVi täiendavale hüvitisele.

Sätte eesmärk ei ole ära lahendada, kui palju peab inimesele raha kätte jääma, vaid selgitada välja kas inimesel on õigus täiendavale soodustusele või mitte. Selleks võtab KOV aluseks inimestele määratud/makstud brutosummad.

Kui palju inimesele käiberaha jätta või kui palju veel täiendavalt kohatasu rahastada, käib jätkuvalt SHS § 16 alusel.

Kas väiksema sissetuleku hüvitise saamisel arvestatakse sissetulekuteks ka nt üüritulu ja dividendid?

SHS § 22¹ lõige 5 toob välja, millised sissetulekud võetakse arvesse väiksema sissetuleku hüvitise korral. Üüritulu ning dividendid ei ole sotsiaalmaksuga maksustatavad ning seega ei võeta neid arvestuse aluseks.

Millised kulud jäävad teenuse saaja tasuda?

Teenuse saaja tasuda jäävad kõik muud kulud, mida KOV hoolduskulude ja väiksema sissetuleku hüvitise raames ei tasu. Üldjuhul on nendeks kuludeks majutus- ja toitlustuskulud ning muud teenuse osutamisega seotud kulud (SHS § 221 lg 4 (jõustub 01.07.2023)). Selliste kulude hulka kuuluvad näiteks:

- teenuse osutamiseks mõeldud hoonete ja ruumide sisustuse-, haldus-, kommunaal- ning amortisatsiooni kulud;
- administratsiooni, halduspersonali, abitöötajate ja tugispetsialistide tööjõukulud (sh palgakulud, töövahendid, koolitus, lähetus, tervisekontroll jms);
- teenuse osutamiseks vajalike töövahendite, sh abivahendite kulud;
- hügieenivahendite kulud, käsimüügiravimite, meditsiinitarvikute kulud;
- teenuse osutamisega seotud transpordikulud;
- vaba aja sisustamisega seotud kulud;
- toitlustamise kulud, sealhulgas toiduainete, toiduvalmistamisega seotud ning seadmete amortisatsiooni kulud, toitlustamisega seotud personali kulud jms;
- teenuse saaja poolt tasutavad isiklike vajadustega seotud kulud eelkõige individuaalsed abivahendid, retseptiravimid, inkontinentsitooted ja muud teenuse saaja vajadustega (nt kultuuriürituste külastamine, juuksur, massaaž jms) seotud kulud.

Muud teenuse osutamisega seotud kulud ja nende katmise lepidavad teenuseosutaja ja teenuse saaja omavahel kokku ja nende koosseis ei ole täpselt seadusega määratletud.

Kas puudega inimese sotsiaaltoetust võib samuti kasutada üldhooldusteenuse eest tasumiseks või milleks seda saab kasutada? Kas seda saab arvestada käiberahaks?

Tulenevalt PISTS § 31 lõikest 1 määratakse ja makstakse puuetega inimeste sotsiaaltoetusi lisakulutusi põhjustava keskmise, raske või sügava puude korral puudest tingitud lisakulude hüvitamiseks. Tegemist on inimesele makstava toetusega, mida ta võib kasutada oma äranägemise järgi. Seega inimesel on õigus valida, kas ta on nõus oma toetuse andma sotsiaaltoetuse omaosaluse katteks või mitte. Oluline on, et väiksema sissetuleku hüvitise määramisel ei arvestata seda sissetulekute hulka.

Puudega inimese sotsiaaltoetust makstakse eelkõige puudest tingitud lisakulude hüvitamiseks: ravimid, mähkmed, abivahendid, eritransport jne. Kui need vajadused on muude finantseerimise allikatega kaetud, siis sotsiaaltoetuse arvestamine käiberaha hulka on kaalutlusotsuse alusel võimalik.

Kas ja kuidas peab KOV arvestama sellega, et teenuse saajale jääks nn käiberaha (taskuraha)?

Hooldusteenuse rahastamine ja keskmisest madalama sissetulekuga inimeste kulude katmine on KOVile kohustuslikud tasukomponendid. Tervikuna inimeselt võetava tasu suuruse otsustamisel peab KOV endiselt lähtuma SHS § 16 põhimõtetest. Näiteks arvestama teenust saava isiku majanduslikku olukorda – see tähendab, kui inimesel on väike sissetulek, kuid talle on eneseteostuseks ja inimvääriskuse säilitamiseks vajalik käiberaha, siis tuleb KOVil ka neid asjaolusid otsuse tegemisel hinnata. Käiberaha vajadus sõltub paljudest asjaoludest, nt teenust saava inimese isiklikest kuludest ja tema ühiskondlikust aktiivsusest või tema muudest sissetulekutest ja varast, sh ülalpidajate võimalusest isikut toetada.

Kas ravimid (ka retsepti), mähkmed, ratastooli rent jms vahendid jäävad inimese tasuda? Kas võib eeldada, et need tuleks tasuda taskuraha arvelt ja kas sellisel juhul tuleb ka veel arvestada, et muudeks kuludeks peaks inimesele vahendeid jääma? Kui isikul endal vahendeid pole, kas see kohustus läheb edasi ülalpidamiskohuslastele?

Nimetatud kulud jäävad isiku enda tasuda. Isikutel, kes saavad puudega inimese sotsiaaltoetust, saavad neid kulusid sellest tasuda. Käiberaha ainult sundkulutustele kuluda ei tohiks, midagi peab jääma ka inimese enda otsustada (kes ostab magusat, kes suitsu, kes ajalehti vms). Kui isikul endal vahendeid ei ole, siis tuleb teha tavapärase maksevõime hindamine ning otsustada, kas vajalikud lisavahendid tulevad teenuse saaja vara arvelt, seaduslikelt ülalpidajatelt või on KOV kohustatud oma vahenditest ülejäänud osa tasuma. Seejuures tuleb arvestada, et käiberaha peaks inimesele ka sel juhul jääma, kui kohamaksumust aitab tasuda ülalpidaja või lähedane.

Kui suur peab olema inimesele jäetav käiberaha? Kas see on nt kindel protsent pensionist?

Käiberaha suurus ei ole ühegi õigusaktiga reguleeritud. Käiberaha eesmärk on inimesele tema vääriskuse tagamine, et ta saaks ise selleks vajalikke lisakulusid katta. Ühtset reeglit ei ole, igale inimesele tuleks läheneda individuaalselt ja hinnata tema mõistlikke vajadusi. Kui mõni teenuse saaja soovib osta vaid vahel maiustusi, siis suurema tegevusvõimega kliendile näiteks võib olla vajalik jätta ka käiberaha meelega vahetuseks jms.

Kas KOV võib riigivahendeid kasutada ka üldhooldekodus viibiva isiku mähkmete ja ravimite jms kuludeks, kui need ei ole hinna sees ning inimene ei suuda neid ise soetada?

Jah, võib küll. Riigi antavad vahendid on kogumis üks eelarveressurss, mille eest KOV teenust rahastab. Ennekõike tuleb aga KOVil täita kohusest tulenevad kohustused: katta hoolduskulude osa ja hüvitada väiksema sissetulekuga inimese tasutavate kulude ja keskmise vanaduspensioni vahe. Samas ei tohi unustada, et riigi antavate lisavahenditega ei saa asendada tänaseid kulusid teenusele.

Kui teenuse saajal on piisavalt vara ja vahendeid, kas siis võiks ta ise tasuda üldhooldusteenuse kulud ning nende lõppedes võtab KOV kohustused üle?

Kui teenuse saaja soovib riigipoolset rahastust saada (esitab taotluse), siis tasub KOV kohustuslikud komponendid (hoolduskulu ja väiksema sissetuleku hüvitise) ning seejuures ei arvesta isiku muid sissetulekuid ega vara.

Riik soovib vältida üldhooldusteenuse rahastamise põhikoormuse langemist inimestele ja nende lähedastele, mistõttu teenusest loobutakse ning lähedased jäävad omastehooldajaks tööelust loobumise ja tervisekahjude arvelt. 2021. a maksid inimesed ca 100 mln teenuse kogukulust ligikaudu 80 mln eurot.

Soovi korral on inimesel võimalik ka loobuda rahastusest ja kohamaksu tasuda omadest vahenditest täies ulatuses. Ennekõike võib see tekkida olukorras, kui KOV hindab, et inimese toimetulekuks ei ole vajalik just ööpäevaringne hoolekandeesutus, kuid inimene ise või tema lähedased soovivad seda teenust kasutada.

Kas seoses antud reformiga kaob perekonnaseadusest laste ülalpidamiskohustus oma vanemate suhtes ja abikaasade vastastikune ülalpidamiskohustus?

Ülalpidamiskohustus ei kao reformiga seoses. Täna on ülalpidajate roll väga suur üldhooldusteenuse tasumisel, kuid ülalpidamiskohustust arvestatakse ka muudel juhtudel kui hooldekodukulude katmisel, nt pärimisel, abieluvara jagamisel jne.

Mis saab nende juhtumitega, kus KOVi hinnangul saab inimene veel igati kodus hakkama, aga ta ise tahab hooldekodusse minna? Kui isik pöördub ja KOVi hinnang ei näe üldhooldusteenuse vajadust, kas siis maksab inimene ise teenuse eest?

Jah, KOVi poolse rahastuse saamise eelduseks on eelnev abivajaduse väljaselgitamine. Kui hindamise tulemusena selgub, et inimene vajab ööpäevaringset üldhooldusteenust, siis on tal õigus ka KOVi poolsele kulude katmisele. Kui inimesel ei ole ööpäevaringse üldhooldusteenuse vajadust, kuid soovib ikkagi teenusele minna, siis katab ta kõik kulud ise. KOVi ülesanne on nõustada isikut ka sobiva kodus elamist toetava teenuse osas ja korraldada see.

Kes on väljaspool kodu osutatava ööpäevaringse üldhooldusteenuse rahastamise sihtgrupp? Kas ka nooremad näiteks 45+, kes teenust vajavad?

Sihtgrupp on kõik täisealised inimesed, kes vajavad ööpäevaringset üldhooldusteenust.

Kuidas muutub teenuse rahastus isikute puhul, kelle eest on üldhooldusteenuse kulud senini katnud Sotsiaalkindlustusamet?

Reformiga seoses lõpetab Sotsiaalkindlustusamet üldhoolduskulude tasumise nende isikute eest, kes olid suunatud ööpäevaringsele erihooldusteenusele enne 2001. aasta 1. jaanuari ja kelle rahvastikuregistrisse kantud elukohaks oli erihoolekandeteenuse osutaja tegevuskoht vähemalt KOVi täpsusega ning kelle puhul ei jätkatud riigieelarvest rahastatava erihoolekandeteenuse osutamist teenusevajaduse äralangemise tõttu ja nad suunati üldhooldusteenusele.

Riigi antavad vahendid aitavad KOVil katta kõigi üldhooldusteenust vajavate inimeste kulusid osaliselt. Muudatus võib muuta nende inimeste omaosalust, kuivõrd majutusele ja toitlustusele lisaks tuleb katta ka näiteks tugispetsialistide/halduspersonali kulud jms. Kui osadel inimestel jääb omaosaluse katmiseks vahendeid puudu, siis võimaldavad riigi poolt antavad vahendid KOVile katta ka seda kulu.

Mille jaoks saab KOV veel eraldatud vahendeid kasutada?

Riigieelarvest eraldatud toetust võib kasutada väljaspool kodu osutatava üldhooldusteenuse korraldamiseks, nt täiendavate töötajate värbamiseks. Ööpäevaringse üldhooldusteenuse rahastamiseks eraldatud vahendeid võib lisaks kasutada koduteenuse, päevahoiuteenuse jt teenuste korraldamiseks, mis ennetavad pikaajalist hooldust vajavate täisealiste inimeste kõrvalabi ja hooldusvajaduse suurenemist ning levendavad pereliikmete hoolduskoormust. KOVide tegevus peab olema suunatud eeskätt inimeste kodus elamise toetamisele ja alles viimases järjekorras asutuspõhise hoolduse korraldamiseks. KOVi ülesanne on vahendeid kasutada sihtrühmast lähtuvalt eesmärgipäraselt ning omavalitsus saab ise otsustada, kuidas vahendeid parimail viisil kasutada. Eraldi aruandlust selle kohta riigile esitama ei pea.

TEENUSKOHA MAKSUMUSE JA HOOLDUSKULUDE AVALIKUSTAMINE

Millest lähtub teenuseosutaja teenuskoha maksumuse ja hoolduskulude avalikustamisel?

Teenuseosutaja avalikustab oma kodulehel hooldustöötaja ja abihooldustöötaja kulud teenuse saaja kohta tegelike kulude pealt. Teenuseosutaja arvestab eelarve põhiselt hooldustöötajate ja abihooldustöötajate arvu ning nendega seotud kulud, jagab need teenuskohade arvuga majandustegevuse registri (edaspidi MTR) andmetel ja saab kulu ühe teenusesaaja kohta. Sealjuures peavad

hooldekodud viima MTR-is olevad teenuskohtade arvud kooskõlla tegeliku olukorraga. Täna on tegevusload võetud maksimaalsele teenuskohtade arvule (vastavalt ruutmeetritele), kuid praktikas jäetakse näiteks 10 kohta täitmata ja nende täitmist ei planeeritagi. Reformi rakendamise seoses praktika muutub - iga teenuseosutaja peab prognoosima kui paljudele teenuse saajatele realselt teenuskohti avatakse ja vastavalt sellele peab ka töötajad planeerima. Kui teenuseosutaja värbab uusi hooldustöötajaid või abihoidustöötajaid juurde, siis avalikustab ta muutunud kulud ja teavitab muutusest ka KOVi.

Kulude arvestusse lähevad hooldusteenust vahetult osutavate hooldustöötajate ja abihoidustöötajate järgmised kulud:

- 1) tööjõukulud (koos maksudega);
- 2) tööriietuse ja isikukaitsevahendite kulud;
- 3) tervisekontrolli ja vaksineerimise kulud;
- 4) koolituse ja supervisiooni kulud.

Teenuseosutajad peavad oma teenuse hinnakujunduses arvestama, et KOVidel ja teenuse saajatel oleks lihtsalt leitav ja arusaadav, millise osa teenuse maksumusest ühe teenuskoha kohta moodustavad kohaliku omavalitsuse poolt tasutavad kulud ning mis on teenuskoha maksumus. Teenuseosutaja teeb avalikult kättesaadavaks (avalikustab) teenuskoha ja hoolduskulude maksumuse (soovitavalt kuupõhiselt). See võimaldab omavalitsustel avalikustatud informatsiooni kasutada oma piirmäärade kehtestamisel.

Kuidas arvestada teenuskoha ja hoolduskulude maksumust?

Teenuskoha ja hoolduskulude kalkuleerimisel soovitame teha järgmised sammud:

1. koostada aasta eelarve nende kuludega, mis hakkavad kehtima alates 1. juulist 2023;
2. eraldada neist hoolduskulu ja teenuse saaja tasutavad kulud vastavalt SHS § 22¹ lg 2 ja lg 4;
3. korrigeerida mõlemat prognoositava täituvusega, jagada 12 ja teenusekohtade arvuga.

Kui asutuses on eristatud erinevad hooldustasemega teenuse saajad, siis oleks parem, kui ühel hooldustasemel olevad kliendid asuksid ühes osakonnas või üksuses, mille kulusid on kerge eraldi välja tuua. Siiski on ka võimalus arvestada otseseid kulusid vastaval hooldustasemel oleva kliendirühma teenusekohtadele ja kaudseid kulusid, mis tuleks jagada kõigi teenusekohtade peale. Näiteks otsene kulu on hooldustöötaja töö kliendile isikuabi osutamiseks, kaudne kulu aga öövalve, mida teostatakse samaaegselt kõigi klientide huvides ja seetõttu tuleks jagada võrdselt kõigil hooldustasemetel olevate klientide peale. Otseste ja kaudsete kulude suuruse määramisel on soovitatav võtta osakaal hooldustöötajate summaarsest tööajast ja veenduda, et nõnda saaks kaetud kõik kulud.

Millest tuleneb kulude avalikustamise kohustus teenuseosutajatele?

SHS § 221 lõike 6 kohaselt on kõigil üldhooldusteenuse osutajatel kohustus avalikustada hoolduskulude ja kohamaksumuse suurus ja see peab olema kujul, et keegi ei peaks seda eraldi küsima.

AvTS § 8 lõikest 2 kohaselt on teabe avalikustamine teabevaldaja poolt seadusega sätestatud korras teabele juurdepääsu võimaldamine, ilma et selleks peaks teabenõuet esitama.

Kõige mõistlikum on seda teha teenuseosutaja kodulehel või siis näiteks kohaliku omavalitsuse kodulehel, kui teenuseosutaja on KOVi hallatav asutus.

Kas teenuseosutaja peab hoolduskulude avalikustamisel kulud välja tooma nelja nimetatud komponendi põhiselt (SHS § 221 lg 2 (jõustub 01.07.2023))?

Seadusandja mõtte ei ole olnud, et hooldekodu peab avalikustama hoolduskulud komponentide lõikes. Sätte eesmärk on, et hooldekodu avalikustaks teenuskoha maksumuse ja eristaks sellest, millise osa moodustab hoolduskulu. Seda kõike selleks, et kohalikel omavalitsustel oleks selge info piirmäärade kehtestamiseks. KOVil, kui avalikul rahastajal, on õigus küsida täpsemat hoolduskulude kujunemise kalkulatsiooni.

Kas KOV saab teenuseosutajalt nõuda hinnakujundamise kalkulatsiooni (sh nii KOVi kui teenuse saaja poolt tasutavate kulude)?

Üldjuhul ei peaks üks eraõiguslik juriidiline isik teavet oma hinnakujunemisest andma, see riivab nende ärisaladust. Teenuseosutajatel on kohustus avalikustada teenuskoha maksumus ja sellest hoolduskulu suurus. Hoolduskulude kujunemise kohta on KOVil kui teenuse saajal õigus teabenõudena küsida, kuidas nimetatud kulud on kujunenud. See tähendab, et eraõiguslikus omandivormis hooldekodud

ei pea avaldama teavet nt asutuse juhi palga kohta, kasumi jms kohta, aga hoolduskulud puudutavad avalike ülesannete täitmist ja selle osas võib KOV täpsemat teavet küsida.

Millal peab teenuseosutaja teenuskoha kulud avalikustama?

Teenuskoha maksumuse ja hooldustöötaja ning abihoidustöötaja kulud võiksid olla avalikustatud 1. aprilliks 2023. a, et KOVid jõuaksid kehtestada vastavad kulude tasumise piirmäärad. Vastav teavitamine on edastatud kõigile teenuseosutajatele. Seadusest tuleneb kohustus alates 01.07.2023. a.

Kas SKA seirab teenuskoha ja hoolduskulu avalikustamist teenuseosutajate poolt?

Jah, SKA KOV nõustamistalitus seirab avalikustatud andmeid ja avalikustab need oma kodulehel maikuu alguses (kuid andmeid ei uuendata jooksvalt). Oleme teenuseosutajatele esitanud palve avalikustada andmed juba alates aprillikuust, et KOVidele jääks aega piirmäärade kehtestamiseks. Teeme meeldetuletusi neile, kes seda veel pole teinud.

Teenuskoha kulud on ajas muutuvad, kuidas peab toimuma muudatustest teavitamine?

Etteteatamise aja ja viisi lepivad kokku KOV ja teenuseosutaja. Hinnad peavad kajastama tegelikku olukorda, MTR-ist on võimalik kontrollida hooldustöötajate ja abihoidustöötajate ning teenuskohtade arvu. Need andmed on leitavad MTR-ist tegevuslubade otsingu kaudu (<https://mtr.ttja.ee/tegevusluba?m=97>).

Kui teenuse maksumus tõuseb, siis tuleb see ka teenuseosutaja kodulehel muuta.

Kas hoolduskulud peavad olema arvestatud hooldustasemete järgi?

Hooldustasemete eristamine ei ole kohustuslik. Samas hooldustasemete arvestamine on teenuseosutaja õigus ning õiglane teenuse saaja suhtes. Riiklikult ei ole plaanis hooldustasemeid kehtestada. Kui teenuseosutaja diferentseerib oma hinna hooldusvajaduse astmete järgi, siis peavad vastavad teenuskoha hinnad ja hoolduskulud olema avalikustatud. Sellisel juhul peab olema eristatud hoolduskulu komponent iga hooldusvajaduse astme kohta, mis tähendab seda, et erinevatel hooldustasemetel on võimalik eristada erinev tööjõukulu.

Kas teenuskoha maksumuses peavad olema kajastatud kõik kulud (eelkõige just teenuse osutamisega seotud muud kulud, nt mähkmed, ravimid jms)?

Hea tava kohaselt peab inimese jaoks olema selge, mille eest ta maksab, näiteks kas teenuse hinna sees on mähkmed, ravimid jms või on need osaliselt arvestatud. KOVide soov on, et võimalikud paljud kulud oleksid baashinna sees, et hilisem arveldamine oleks lihtsam.

HOOLDUSKULUDE TASUMISE PIIRMÄÄR

Kas kohalik omavalitsus peab kehtestama hoolduskulude tasumise piirmäära(d)?

Omavalitsustel on õigus (kuid mitte kohustus) kehtestada hoolduskuludele piirmäär. KOV saab ise otsustada, kas ta soovib kulude tasumisele maksimaalseid piirmäärasid kehtestada või mitte. Kui kulude tasumise piirmäärasid KOV ei kehtesta, siis tuleb kulud hüvitada tegelike kulude alusel.

Kui KOV soovib kehtestada kulude tasumise piirmäärad, siis mis ajaks peaks ta seda tegema?

Kui KOV soovib kehtestada kulude tasumise piirmäärad, siis peavad need olema kehtestatud ajaks kui KOV hakkab tegema rahastamise osas otsuseid. Isikute puhul, kes viibivad juba üldhooldusteenusel enne reformi rakendumist, on mõistlik haldusotsused ära teha samuti enne 01.07.2023.

Kas on selget juhust või valemit kulude tasumise piirmäära arvutamiseks? Kas peab hindama iga asutuse kulusid, kus KOVi inimene on teenusel? Nimetatud kulud on hooldekodude lõikes väga erinevad.

Iga omavalitsus on autonoomne ja riik ei saa ette öelda, mis see piirmäär peaks olema. Kulude tasumise piirmäära arvestamiseks on seaduses kaks kriteeriumit:

- 1) kehtestatav piirmäär peab olema piisav, et tagada teenuse saajale teenuse kättesaadavus vähemalt mõnes vajadustele vastavas hooldekodus;
 - 2) piirmäär peab olema arvestusega, et see katab hooldustöötajate ja abihoidustöötajate kulud vastavalt teenuseosutajale pandud kohustusele tagada nõutud töötajate arv. Nimetatud nõude võib kehtestada minister. Kui määruse tasandil kehtestatakse töötajate arvule nõuded, siis tehakse seda kindlasti üleminekuajaga. Niikaua kui nõuet ei ole kehtestatud, siis töötajate arvu nõue ei ole kohustuslik ning piirmäära kehtestamisel tuleb lähtuda teenuse kättesaadavuse tagamise kriteeriumist.
- Teenuseosutajatele hakkab kehtima minimaalne töötajate arvu nõue praeguste plaanide järgi vähemalt 3 aasta pärast, seni tuleb lähtuda

reaalsest töötajate arvust. KOV võib piirmäära kehtestada suurema, kuid rahastab tegelike kulude põhjal. KOVi seatav piirmäär ei pea tagama hoolduskulude katmist iga teenuseosutaja juures. Eesmärk on, et teenus peab inimesele olema KOV piirmääraga kättesaadav. Näide: KOV piirmäär on kuni 700 eurot. Mari saab teenust hooldekodus, kus hoolduskulu teenusesaaja kohta on 400 eurot, KOV katab 400 eurot. Jüri on hooldekodus, kus hoolduskulu on 500 eurot, KOV katab 500 eurot. Madis on hooldekodus, kus hoolduskulu on 800 eurot, KOV katab 700 eurot ja sellest puuduoleva summa katab Madis omavahenditest või ülalpidajate abiga.

Kas KOV saab piirmäära kehtestamisel nõuda minimaalset töötajate nõuet (mis ei ole ministri määrusega seatud)?

KOV peab piirmäära kehtestamisel lähtuma teenuse kättesaadavuse printsiibist ning töötajate nõude seadmine ei tohi jääda takistuseks, et teenus ei ole abivajajatele kättesaadav. KOV saab määratleda töötajate arvule nõude näiteks hanketingimustes, kui soovib teenuskohtasid osta.

Mil määral saab inimene endale ise hooldekodu valida lähtudes KOVi poolt määratud piirmäärast?

Inimene on oma teenuskoha valikul vaba. Kui valitud hooldekodus on hoolduskulud KOVi piirmäärast kõrgemad, siis tuleb ülejäänud summa inimesel endal tasuda.

Kas piirmäära kehtestamise võib delegeerida ka valla- või linnavalitsusele?

Jah, võib küll. Volikogu ainupädevuses on määratletud ülesanded (vt KOKS § 22 lõige 1). Esmalt tuleb volikogus KOKS § 22 lg 1 p 5 alusel kehtestada toetuste andmise ja valla või linna eelarvest finantseeritavate teenuste osutamise kord, milles saab delegeerida üksikküsimusena piirmäära kehtestamise õiguse valla- või linnavalitsusele.

Kas KOV võib kehtestada mitu piirmäära hoolduskuludele?

Jah, võib küll, näiteks võib KOV määratleda erinevad hooldustasemed, selleks et tagada teenuse kättesaadavus erineva hooldusvajadusega teenuse saajatele.

Kui teenuseosutaja on diferentseerinud nt 4 erinevat hinnataset, kuidas peaks KOV piirmäärad sellisel juhul kehtestama?

KOV võib ka ise kirjeldada mitu hooldustaset ja kehtestada mitu piirmäära vastavalt nendele. See võimaldaks suunata rohkem vahendeid suurema hooldusvajadusega klientide hooldusteenuse eest tasumiseks. KOVid peaksid analüüsima erinevate teenusepakujate hindu (eriti neid, mis asutustes on selle KOV inimesed sagedamini) neid vajadusel üldistama ja kehtestama piirmäära(d), mille juures oleks tagatud teenuse kättesaadavus.

STAR

Kuidas saab kohalik omavalitsus teada, millistes hooldekodudes tema elanikud viibivad?

Need andmed on võimalik saada STAR (edaspidi sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregister) päringu teel. Tulemuses on need isikud, keda KOV on STAR-is teenusele sisestanud, samuti ka need isikud, keda teenuseosutaja on STAR-i sisestanud. Otsingu tulemustest saab luua väljundfaili Excelis.

Kui väljavõttes soovitakse hetke seisuga teenusel olevaid isikuid, siis tuleks lisada viibimise alguskuupäev (nt väljavõtte tegemise kuupäev). Siis ei tule tulemusse varasemalt teenusel olnud isikuid.

Joonis 2. STAR-is hoolekande isikute otsing

Vasakult tulbast valida Ressursid -> Hoolekandeesutuse klientide otsimine. Avaneb vaade:

Tagasi
↑

Otsi isikuid

Otsi Haabersti Linnaosa Vallitsus(KOV) territooriumil olevaid hoolekande asutuse kliente

Otsi Haabersti Linnaosa Vallitsus(KOV) RR järgseid kliente

Isiku nimi

Isikukood

Viibimise alus

Viibimise alguskuupäev

Viibimise lõppkuupäev

Otsi

	A	B	C	D	E	F	G	H
1	Hoolekandeesutuse nimi	Viibimiskoha aadress	Isikukood	Isiku nimi	Isiku RR-i elukohajärgne maakond	Viibimise alus	Viibimise alguskuupäev	Viibimise lõppkuupäev
2	Test teenuseosutaja OÜ	Harju maakond, Tallinn, Kesklinn	43708070010	Lembi Kovvala	Viljandi linn	KOV suunamine	01.01.2021	31.01.2025
	Test teenuseosutaja OÜ	Harju maakond, Tallinn, Kesklinn	47104026037	Vivika Kovvalah	Viljandi linn	KOV suunamine	01.12.2021	01.12.2022
	Üdilate Lastehoid	Harju maakond, Tallinn, Lasnamäe	37709070011	Mihkel Carlson	Viljandi linn	KOV suunamine	03.08.2021	03.09.2025

Üldhooldusteenusele lisandub pidevalt uusi isikuid (samuti on lahkujaid), kuidas saab KOV STAR-ist kõige värskemal infot üldhooldusteenusel viibijate kohta?

Üldhooldusteenusele lisandunud isikuid saab STAR-ist filtreerida kuupäevapõhiselt. KOVID saavad üldhooldusteenuse nimekirjad filtreerida kuupäeva järgi ning seal on isikud, kes sellel perioodil on teenusel. Nimekirjas on märgitud teenuse algus- ja lõpukuupäev. Kui soov on näha, kes on viimasena teenusele läinud, siis saab selleks kasutada teenuse alguskuupäeva filtrit. Sellele kaks korda vajutades järjestatakse nimekirja algusesse isikud, kes viimasena on üldhooldusteenusele lisandunud.

Nende isikute välja selgitamine, kes on teenuselt lahkunud, on mõnevõrra keerulisem, kuna STAR nimekiri näitab isikuid, kes hetkel on teenusel. Sellisel juhul peaks tegema igapäevaselt väljavõtteid, et näha, kellel on teenuse osutamisel märgitud vastav lõpukuupäev. Kuna see oleks väga aeganõudev, siis on mõistlikum võrdlevat andmeanalüüsi teha Excelis, nt võtta nimekirjad 1. veebruar ja 1. mai ning võrrelda, kelle andmeid ei ole nimekirjas topelt. Sellisel juhul saab korrigeerida ülevaate isikutest, kes on juurde tulnud ning kes on lahkunud teenuselt.

Kas KOV saab andmeid ainult enda elanike kohta?

STAR-ist saavad KOVID isikustatud andmed enda rahvastikuregistri elanike kohta aga ka nende kohta, kes asuvad teenusel hooldekodudes, mis asuvad konkreetse KOVi territooriumil.

Kas üldhoolduse teenuse saajalt on vaja nõusolekut andmete töötlemiseks STAR-is?

Nii isiku kui ka muude andmete kaitse üks põhimõtteid on eesmärgikohasus – andmeid võib koguda ja töödelda üksnes kindlaks määratud ja õiguspäraste eesmärkide saavutamiseks. 2018. aasta kevadel jõustunud EL isikuandmete kaitse üldmäärus näeb ette võimalused, et varem kogutud andmeid saab vajadusel uuesti kasutada – näiteks avalikes huvides oleva ülesande täitmiseks või avaliku võimu teostamiseks.

Samas peab andmete töötlemine olema põhjendatud ehk KOVi sotsiaaltöötaja peab olema valmis selgitama, miks STAR-i kantud konkreetse isiku andmeid vaadati. Võimalik põhjendus isiku andmete töötlemiseks (vaatamiseks) on SHS § 221 lõikes 1 nimetatud asjaolude välja selgitamise vajadus.

Kuna üldhooldusteenust korraldab KOV avalikku ülesannet, siis andmete töötlemiseks inimese nõusolekut ei võeta. Menetluse alustamise (sh abivajaduse hindamiseks) ja andmete töötlemise (nt päringute tegemiseks STAR-ist (puue, sissetulekud)) eelduseks on inimese soov üldhooldusteenuse rahastamiseks.

STAR-i andmed ei ole alati kvaliteetsed, kelle ülesanne on andmed korda teha?

- 1) Teenuseosutajad peavad (SHS § 144 lg 52) registreerima isikute viibimiskohad, kui isik on ise pöördunud üldhooldusteenusele ning vajadusel saavad nad neid andmeid korrastada (sh vajadusel suheldes KOVIDega). Andmete registreerimisel on oluline kanda viibimise alguskuupäev ning teenuse osutamise lõppemisel lõpukuupäev (sh isiku surma korral). Isiku andmed tuleb lisada tegevuskohta, kus isik viibib (nt võib teenuseosutajal olla mitu erinevat teenuskohta).
- 2) Kui KOV on suunanud isiku üldhooldusteenusele ja STAR-is ole andmed korrektsed (nt teenuse algus- ja lõpukuupäevad ei ole õiged, elukohaandmed ei ole rahvastikuregistris uuendatud jms), siis tuleb KOVil need korrastada. Kuna STAR-i andmed on seotud rahvastikuregistriga, siis vastava päringu tegemine võimaldab uuendada taustaandmed STAR-is, sh uuenda elukoha ja viibimiskoha andmed.
- 3) Kui STAR-i andmetest ilmneb, et teenuse saaja rahvastikuregistri andmetes esineb ebatäpsusi, siis on oluline, et andmed oleksid korrektsed ja saaksid korrastatud. Esmane vastutus selles osas lasub isikul, kuid samuti KOVi algatusel on võimalik andmed korrastada (sh teenuseosutaja vastava teate alusel).

Nii teenuseosutajad kui KOVID peaksid teatud aja tagant andmeid STAR-is üle vaatama ning vajadusel neid korrastama.

Miks teatud juhtudel tulevad ka surnud isikute andmed STAR-is üldhooldusteenuse saajate nimekirja?

Kõik andmed ei tule STAR-i iga kord automaatselt ning seetõttu peavad teenuseosutajad ja KOVID STAR-is teenuse osutamise lõpukuupäeva alati ise juurde märkima. Kui KOV märkab selliseid andmeid, siis peab ta teenuseosutajaga ühendust võtma ja paluma tal andmed märkida õigeks.

Kuidas käituda, kui selgub, et teenuse saajal puudub rahvastikuregistrijärgne elukoht (teenuseosutaja vaates ei näita STAR KOVi andmeid)?

RRS § 85 kohaselt teatab sotsiaalhoolekande-, meditsiini-, pääste-, politsei- või muu asutus KOVile oma ülesannete täitmise käigus kohaliku omavalitsuse üksuse territooriumil avastatud püsivalt viibivast isikust, kelle elukoha aadress ei ole rahvastikuregistrisse kantud või kes oma kinnitusel ei kasuta enam seda elukohta, mille aadress on rahvastikuregistrisse kantud. Teates märgitakse isiku elukoha aadress või selle puudumine. RRS § 86 ütleb, et kui kohaliku omavalitsuse üksuse territooriumil püsivalt viibiva rahvastikuregistri subjektiks oleva isiku elukoha aadress ei ole kantud rahvastikuregistrisse või isiku kinnitusel ei kasuta ta enam rahvastikuregistrisse kantud aadressijärgset elukohta, peab kohaliku omavalitsuse üksus algatama elukoha aadressi rahvastikuregistrisse kandmise või muutmise käesoleva seaduse §-s 85 nimetatud asutuse või isiku antud andmete alusel.

Isikud, kellele oli jäänud ruumi omaniku nõudmise tulemusel elukoht KOV täpsusega ja see lõpetati 2019. a RRS-i muudatuste jõustumisega ning kes ei olnud sel hetkel seotud hooldekoduga - nende isikute puhul rakendub põhimõte, et elukohaks saab KOV, kus on isiku alaline viibimise koht. Ehk siis KOV peab võtma tema territooriumil viibiva inimese oma elanikuks (avalduse teeb kas inimene ise,

tema esindaja, sotsiaalametnik jt). Kui isik viibis omaniku nõudmise avalduse esitamise ajal hooldekodus, siis on õigus taotleda elukoha aadressina KOV/linnaosa täpsusega aadressi taastamist.

Kui hoolekandeesutuses viibiva rahvastikuregistrisse kantud andmete kehtivus lõppes eluaseme omaniku nõudmisel, siis inimese või tema seadusliku esindaja taotluse alusel säilitatakse isiku elukoha aadress linna ja linnaosa või valla täpsusega (RRS § 91).

Selleks, et teha kindlaks isikud, kellel puudub elukoht rahvastikuregistris, on vajalik KOVide ning hooldekodude vaheline tihe koostöö.

Kuidas saab teenuseosutaja STAR-i sisestada teenuse saaja viibimiskoha andmed?

Joonis 3. STAR-is teenuseosutaja vaade viibimiskoha andmete sisestamiseks

Isiku nimi	Isikukood	Viibimise aeg	Elukohajärgne KOV	Viibimise alus	Loo vältundfal
		21.06.2014 - ...		Isiku pöördumine	
		30.05.2015 - ...	Tallinn	Isiku pöördumine	
		03.10.2022 - ...	Tallinn	Isiku pöördumine	
		26.01.2022 - ...	Saku vald	Isiku pöördumine	
		06.06.2022 - ...	Tallinn	Isiku pöördumine	
		24.08.2020 - ...	Tallinn	Isiku pöördumine	
		20.05.2022 - ...	Saue vald	Isiku pöördumine	
		28.06.2021 - ...	Tallinn	Isiku pöördumine	
		12.07.2022 - ...	Tallinn	Isiku pöördumine	
		20.04.2015 - ...		Isiku pöördumine	

Kuidas toimida juhul kui STAR-i päringuga ei tule välja kõik üldhooldusteenusel viibivad isikud? Näiteks isik on ise pöördunud hooldekodusse, kuid KOVi nimekirjas teda ei ole?

Ette on tulnud üksikuid juhtumeid, kus STAR-i päringust ei tule välja isikute andmed, kes on varasemalt (enne omavalitsuste ühinemisi) STAR-i sisestatud (nt mõne muu menetluse raames). Nende isikute aadressandmeid ei ole STAR-is uuendatud ning seal võib olla ühinemiseelne omavalitsuse nimi. STAR-is ei uuene isikute rahvastikuregistri andmed automaatselt ning süsteem ei võimalda otsida ka isikuid endise omavalitsuse nimega. Sellest tulenevalt ei pruugi KOVid saada andmeid kõigi oma piirkonna isikute kohta, kuid tegemist on üksikjuhtumitega.

Kui kohalik omavalitsus ei ole hiljemalt 1. juuniks 2023. a ühendust võtnud üldhooldusteenuse saajaga, siis võiks teenuseosutaja teavitada teenuse saajat või tema lähedast võimalusest pöörduda ise kohaliku omavalitsuse poole.

Kas ja millised muudatused tulevad STAR-i seoses hooldereformiga? Kuidas peab edaspidi STAR-is üldhooldusteenuse menetlusi läbi viima?

Seoses hooldereformiga ei ole STAR-is tehnilisi lahendusi ja uuendusi tulemas. Oluline muudatus seisneb siiski selles, et üldhooldusteenusele suunamine on vaja teha KOVi rahastusel olevate isikute osas ning määratleda ära ka rahastuse jagunemine. Üldhooldusteenuse suunamise kohta on vastav juhend kättesaadav STAR-is. Hoolduskulusid ja väiksema sissetuleku hüvitist menetletakse STAR-is teenusena, ehkki raamatupidamissüsteemis käsitletakse seda toetusena. STAR-is ei ole vajalik üldhooldusteenuse täiendav menetlemine toetusena ning üksnes toetusena vormistamise puhul ei ole võimalik saada korrektset statistikat.

Milliseid andmeid näeb KOV sotsiaaltöötaja STAR-ist, kui isikul on täitemenetluse raames sissetulekust kinnipidamised?

STAR-is näeb, kui palju inimesel on kinni peetud toetusest ja näeb ka kui palju on toetuse summa. Samuti näitab EMTA ja Töötukassa päring ära, kui palju isikule väljamakse tehti.

SOTSIAALHOOLEKANDELISE ABI ANDMISE KORD

Kas ja millised muudatused tuleb teha kohalike omavalitsuste sotsiaalhoolekandeline abi andmise korras üldhooldusteenust puudutavas regulatsioonis?

Korda tuleks sisse viia SHS §22¹ (01.07.2023 jõustuv) tulenev teenuse rahastamisskeem.

Sealhulgas tuleb lahendada piirmäära küsimus, kui KOV soovib piirmäära(sid) kehtestada. Võib osutada mõistlikuks näiteks piirmäärade kehtestamise delegerimine linna- või vallavalitsusele. Piirmäära ei pea kehtestama, see on võimalus KOV kulude ohjeldamiseks, kuid tuleb lähtuda teenuse kättesaadavuse printsiibist.

Samuti peab säilima vajaliku üldhooldusteenuse saamise võimalus ka siis, kui maksevõime hindamise tulemusena selgub, et isikul enesel ja ta seadusejärgsetel ülalpidajatel ei piisa vahendeid omaosaluse tasumiseks peale hoolduskulude ja väiksema sissetuleku hüvitise arvestamist. Sel juhul säilib KOV senine kohustus finantseerida teenust puudujäävas osas.

Kas ja kuidas peaks korras olema reguleeritud maksevõime hindamine ja ülalpidajate kohustused?

Maksevõime hindamine ja ülalpidajate kohustused on üldine küsimus, mis seoses hooldereformiga kuidagi ei muutu ja kaasneb vajadusel ka teiste teenustega. Edaspidi maksevõime hindamise vajadus üldhooldusteenuse puhul pigem väheneb, sest lisandub seaduse alusel makstav oluline lisafinantseering, mille eelduseks ei ole maksevõime hindamine. Kui lisanduva finantseeringu järel jääb veel mingi osa kuludest, mida teenuse saaja käiberaha võrra vähendatud sissetulek ei kata, siis jääb edaspidigi kehtima põhimõte, et tuleb hinnata ja läbirääkida võimalus katta puudujääv osa kas vara arvelt või seadusjärgsete ülalpidajate abiga. Ülalpidamiskohustus reformiga ära ei kao. Maksevõime hindamise alused tulenevad seadusest ja selle juures peavad KOVid rakendama oma kaalutusõigust. Põhimõtteliselt ei saa KOV anda seadusest kitsamat regulatsiooni, kuid kui KOV soovib oma elanikele mingeid soodustusi teenuste finantseerimise juures teha, siis peaks see korra või mingi muu KOVi õigusaktiga määratletud olema.

Kuidas KOV saab koostada/muuta oma õigusakti, kui seaduse paragrahv ei ole veel jõustunud?

Kui määrus antakse volitusnormi alusel, mis sisaldub Vabariigi Presidendi väljakuulutatud, kuid veel jõustumata seaduses, kavandatakse määruse jõustumise sättesse seaduse jõustumise tähtpäev (HÕNTE § 62 lg 2 ja KOKS § 23 lg 1 koosmõjus).

RIIGIHANGE JA ISIKU VABADUS VALIDA TEENUSKOHTA

Millisel juhul tekib KOVil riigihanke kohustus üldhooldusteenuse eest tasumisel?

Kui hooldekodukoha valikumenetlus toimub KOVi poolt ning KOV sõlmib teenuse osutajaga lepingu ja tasub teenuse eest, siis tuleb muuhulgas järgida riigihangete seadusest tulenevat sotsiaal- ja eriteenuste erimenetluse korda (RHS § 126). Kui ostetava sotsiaalteenuse eeldatav maksumus on võrdne sotsiaal- ja eriteenuste riigihanke piirmääraga või ületab seda (riigihanke piirmäär 300 000 sotsiaal- ja eriteenuste lepingute korral), siis tuleb korraldada riigihange. Seda ka juhul, kui KOV ise ei ole teenuse saaja, vaid selleks on keegi teine.

Kas KOVil võib tekkida riigihanke kohustus ka juhul, kui teenuse vajaja või tema lähedane ise valib teenuskoha ning KOV ei sea valikul mingeid piiranguid (va piirmäär)?

Kui KOVi poolne valikumenetlus puudub, siis hankekohustust ei teki.

Riigihanke direktiivi 2014/24/EL põhjenduspunkti 4 teises lõigus märgitakse järgmist:

„Hankimist tuleks siinkohal mõista laiemas tähenduses ehitustöödest, asjadest ja teenustest tulenevate hüvede saamisena, millega ei kaasne tingimata omandiõiguse üleminekut avaliku sektori hankijale. Lisaks ei kuulu tavaliselt riigihangete eeskirjade kohaldamisalasse ka mõne tegevuse pelk rahastamine, eelkõige toetuste kaudu, mis on tihti seotud kohustusega hüvitada saadud summad, kui neid ei kasutata eesmärgipäraselt. Sarnaselt sellele ei tuleks käsitada hankena, vaid lihtsalt loa andmise süsteemina (nt loa andmine ravimite või raviteenuste puhul), olukordi, mille puhul kõikidel teatavaid tingimusi täitvatel ettevõtjatel on õigus täita teatavat ülesannet, ilma et oleks toimunud mingit valikumenetlust, näiteks tarbijate võimalus valida või teenuskupongide süsteemid.“

Kas riigihanke kohustus on kuidagi seotud sellega, millisesse lepingulisse suhtesse KOV teenuseosutajaga läheb? Kas lepingus seatud nõuetest võib tekkida hankekohustus?

Kui inimene valib ise hooldekodu, st valikumenetlust KOVi poolt ei toimu, siis ei ole tegemist riigihankega. Riigihanke vaatest ei ole vahet, kas sõlmitakse haldusleping või tsiviilõiguslik leping, üks või teine ei muuda seda riigihanke lepinguks. Lepingut on vaja, et maksta toetust, KOVi jaoks on olulised need lepingu sätted, mis maksmist reguleerivad. Teisisõnu ei telli KOV siin teenust, teenuse tellijaks on inimene, KOV maksab sisuliselt toetust. Riigihanke kohustus on siis, kui KOV valib välja, kes teenust osutab ja seab teenuse osutamiseks konkreetsed nõuded. Kui aga valiku teeb inimene ning hooldekodule esitatavad nõuded ei ole mitte lepingulised, vaid üldisemal tasemel (näiteks nõuded selleks, et saada tegevusluba), siis riigihanke mõttes valikumenetlust ei toimu.

Kui KOV otsustab riigihankega osta üldhooldusteenuse teenuskohad, siis kas KOV võib otsustada, et suunab ainult valitud partneri juurde ning teiste hooldekodude puhul rahastuses ei osale? Ehk siis inimestele ei jäeta valikuvabadust teenuskoha valikul?

Sellist otsust KOV ei saa tõenäoliselt teha, sest neil tuleb hoolduskulude osas rahastama hakata ka neid teenuse saajaid, kes on varem omal valikul hooldekodusse läinud.

Riigihankemenetluse peaks KOV tegema nende inimeste tarbeks, kes ise ei suuda või ei taha valikut teha. Kui aga inimene selle valiku teeb või on juba teinud, siis ei ole KOVil õigust toetuse maksimisest keelduda. KOV kohustusi piiritletakse sel juhul hoolduskulude piirmääraga.

Kui KOVil on endal hooldekodud, siis millised õigused on KOVil suunata teenuse vajajaid üksnes oma oldekodusse?

Riigihanget ei pea tegema, kui hooldekodu on KOVi hallatav asutus. Sellisel juhul võib KOV suunata oma asutusse teenuse saamiseks neid inimesi, kes ei suuda või ei taha valikut teha. Teisi, kes suudavad ja tahavad, KOV kuidagi sundida ei saa.

KOVi enda hooldekodud võivad olla kas KOV hallatavad asutused või KOV osalusega MTÜ-d, SA-d, äriühingud. Millisel juhul tekib hankeolukord, kui need on KOV osalusega teenuseosutajad?

RHS § 12 lg 1: riigihangete seadust ei ole avaliku sektori hankija kohustatud rakendama sisetehingutele.

Riigihanget ei pea tegema, kui hooldekodu on äriühing, SA või MTÜ ja on täidetud kõik järgmised tingimused (RHS § 12 ja sisetehing): 1) KOV kontrollib hooldekodu nagu oma osakonda; 2) üle 80% oma käibest saab hooldekodu KOVilt; 3) hooldekodus puudub erakapitali osalus, st see on 100% KOV omandis.

RAHASTUSE TAOTLEMINE, MENETLEMINE JA OTSUSTAMINE ^

Kuidas praktiliselt peaksid toimuma abivajaduse hindamised ja otsuste tegemised isikute puhul, keda KOV ei ole teenusele suunanud ja kes viibivad üldhooldusteenusel enne reformi rakendumist 01.07.2023?

Abivajaduse hindamine on iga KOV sotsiaalteenuse ja -toetuse saamise eeldus ja loomulik protsess ja alates 2016. aastast SHS-is. Abivajaduse välja selgitamine võimaldab omavalitsusel pakkuda inimese vajadustele vastavaid abimeetmeid.

Enne hindamist on vaja isikult taotlust, et ta soovib hindamist ja üldhooldusteenuse rahastust. Siinkohal võiks KOV võtta ise ühendust üldhooldusteenusel viibijaga, et võimalikult vähe teda menetlusprotsessis koormata ning see võimaldaks ka KOVil paremini oma tegevusi planeerida. KOV saab ühendust võtta teenuseosutajaga, kus tema elanikud viibivad, ja kokku leppida, kuidas toimub teenuse saajate ning nende lähedaste informeerimine rahastuse võimalusest ja hindamiste läbiviimine.

Soovitav on, et enne reformi rakendumist 01.07.2023 on ära hinnatud isikud, kes juba üldhooldusteenusel viibivad, et mitte jätta kõiki tegevusi puhkuste aega. Samuti teha nende kohta haldusotsused, mis hakkavad kehtima alates 01.07.2023. Kõiki teenuse saajaid ei pea uuesti hindama, näiteks kui KOVil on teenusevajadus varasemalt hinnatud ja on selge, et inimese vajadused ei ole muutunud.

Alati võib juhtuda nii, et KOV ei pruugi olla teadlik teenuse saajast (nt STAR andmed on puudulikud). Kui 1. juuniks 2023. a ei ole KOV ühendust võtnud teenuse saaja või teenuseosutajaga, siis palume hooldekodul pöörduda ise või suunata teenuse saaja või tema lähedane pöörduma rahvastikuregistrijärgse KOVi poole.

Kas KOVi poolse rahastuse saamiseks peab isik esitama taotluse? Kuidas käituda, kui isik ei suuda taotlust esitada?

Rahastuse saamise eelduseks on taotlus. Kui isik ei suuda esitada kirjalikku taotlust, siis saab ta seda teha suuliselt (isiku tahe protokollitakse).

Suuline taotlus, kas protokollimisel peab keegi veel tunnistajana juures viibima?

Protokollimise juures ei pea juures viibima tunnistaja. Kui inimene avaldab oma soovi suuliselt, tuleb tema suuline taotlus protokollida (HMS § 14 lg 2 ja § 18 lg 2). Taotlus tuleb registreerida nii nagu haldusorgan registreerib mistahes muus vormis saadud teabe. Protokollis sisule tulenevad nõuded HMS § 18 lõikest 2.

Vald eestkostetasutusena- kas KOVi poolt määratud spetsialist, kes teostab eestkostet, peab samuti esitama avalduse isiku eest hooldekodukoha tasumiseks?

Jah, kui see ülesanne on kohtumääruse alusel antud eestkostjale.

Millises olukorras peaks teenuse saajale eestkoste seadma?

Üksnes taotluse esitamiseks, et üldhooldusteenuse rahastust saada, ei ole vajalik isikule eestkostet seada. Kui KOV hindab, et teenuse saaja ei suuda ennast erinevates toimingutes esindada või tema õigused võivad saada kahjustada, siis sellisel juhul on vajalik isikule eestkoste seadmine.

Kas üldhooldusteenusele saab edaspidi ainult kohaliku omavalitsuse kaudu?

Inimestele jääb alles võimalus pöörduda otse hooldekodu poole (ilma KOVi poolse hindamiseta) ja sellisel juhul tasub ta ise kogu teenuse eest.

Kas uued taotlused tuleb võtta ka teenuse saajatelt, kes on juba KOV rahastusel?

Nende teenuse saajate osas, kelle puhul on KOV juba teinud teenusele suunamise ja rahastamise otsuse ja kellel on kehtiv otsus, saab KOV rakendada HMS § 64 ja 65 (lg 2) ja ise kaalutusõiguse alusel otsuse isiku kasuks muuta. Isikut tuleb siis uuest otsusest teavitada.

Kuidas toimub taotluste menetlemine?

Taotluse menetlemisel tuleb järgida HMS-i ja sotsiaalseadustiku üldosa seaduse (edaspidi SÜS) põhimõtteid, 10 tööpäeva jooksul alates nõuetekohase taotluse esitamisest tuleb teha vastavasisuline otsus (haldusakt või -leping).

Kui menetlusi on palju, siis kuidas jõuab õigeaegselt ära teha abivajaduse hindamised ja otsused (10 tööpäeva jooksul)? Kas selle peale on mõeldud, et erandkorras võiks avaldusi siiski ka varem võtta?

HMS § 41 sätestab, et kui haldusakti või toimingut ei ole võimalik anda või sooritada ettenähtud tähtaja jooksul, peab haldusorgan viivitusega teatavaks haldusakti andmise või toimingu sooritamise tõenäolise aja ning näitama ettenähtud tähtjast mittekinnipidamise põhjuse.

Haldusmenetluse seaduse § 52 lõige 1 punkt 1 sätestab, et haldusorgan võib enne asja lõplikku lahendamist lahendada asja osaliselt ehk osahaldusaktiga. Osahaldusakt on n-ö piiratud regulatsiooniga haldusakt, mis võimaldab jaotada komplitseeritud haldusküsimused osadeks ja langetada otsused etapiviisiliselt.

Kas KOV peab tegema uued haldusotsused isikute kohta, kelle puhul ta juba täna teenuse tasumisel osaleb?

KOV peab need üle vaatama, kui need ei ole jõustuva SHS-iga kooskõlas.

Kuidas KOV annab tagasisidet teenuseosutajale oma otsusest inimese suhtes?

Iga juhtumi puhul tuleb arvestada teenuse saaja tahet. Kui teenuse saaja on taotluses soovinud, et otsus saadetakse otse teenuseosutaja e-postile, siis on see lubatav. Andmete edastamisel tuleks kindlasti järgida andmekaitse reegleid, sh nt krüpteerida need.

Mis põhjusel eelistada haldusakti asemel halduslepingut?

KOVid peavad inimesele sotsiaalteenuse andmise otsustama haldusaktiga või sõlmima halduslepingu. (NB! Üks kahest, mitte mõlemad korraga). Tegemist on üksikjuhtumit reguleeriva halduslepinguga ja halduslepingu kolmandaks pooleks on hooldekodu, et efektiivselt ühe dokumendiga otsustada teenuse osutamise ulatus, maksmise osad ja info teenust saava isiku kohta.

Haldusakti adressaadiks on ainult taotluse esitanud inimene, mitte hoolekandeesutus. Haldusakti eristab halduslepingust eelkõige see, et haldusakt on haldusorgani ühepoolne otsus, haldusleping aga eeldab lepingupoolte vahelist kokkulepet lepinguga reguleeritavates küsimustes. Inimesele suunatud haldusaktiga ei saa seada hoolekandeesutusele kohustusi, sest haldusakti puhul on õigussuhe ainult inimese ja haldusorgani vahel. Kui KOV soovib inimese suhtes tehtava otsusega koos anda ka kohustusi ja õigusi hoolekandeesutusele, siis tuleb sõlmida haldusleping. Halduslepingu osapoolteks on kohalik omavalitsus, teenust saav inimene ja teenuseosutaja ja see asendab taotleja suhtes tehtavat haldusakti. Valitud vorm peab olema pooltele täpselt teada, sest haldusakti ja halduslepingu muutmise ning lõpetamise reeglid on erinevad.

Kuidas toimida, kui teenuse saaja või lähedane ei ole rahul KOVi poolt tehtud hindamise ja/või üldhooldusteenuse rahastuse (sh keelduva) otsusega?

Hindamine on aluseks teenuse rahastamise otsusele: kas anda või mitte. Kui teenuse saaja või tema lähedane ei nõustu KOVi otsusega, siis toimub tavapärase vaidmenetlus. Inimesel on võimalik tema suhtes tehtud haldusakt vaidlustada, kas vaide esitamisega samale haldusorganile või halduskohtusse. Teise taseme otsustaja saab uue hinnangu teha.

Kui teenuse saaja vajab üksnes lühiajaliselt üldhooldusteenust, nt dementsuse sündroomiga isik, kuidas siis käituda?

Lühiajalise teenuse puhul toimub menetlus tavapäraselt, hinnatakse teenuse vajadust ning tehakse rahastusotsus. Kui teenus on tähtajaline, siis määratakse rahastus konkreetseks perioodiks. Päevahoiuteenuse puhul üldhooldusteenuse rahastamise regulatsioon ei kehti.

ABIVAJADUSE HINDAMINE

Senini puudub ühtne hindamisvahend abivajaduse hindamiseks. Millal on valmimas ühtne hindamisvahend ja STAR lahendus?

Abivajaduse hindamine, nagu ka üldhooldusteenuse korraldamine, on olnud KOVide ülesanne ja igapäevane tegevus kogu aeg. Kuid nõustume, et hindamispraktika peaks olema riigis ühetaoline. Praeguseks on SKA kodulehel kättesaadav Exceli kujul standardiseeritud abi- ja toetusvajaduse hindamisvahend, mida siiski veel vajadusel täiendatakse. Hindamisvahend on kavas digitaliseerida STAR-is (eelduslikult 2024. aasta II pooles). Samas võivad KOVid kasutada seni oma kasutuses olnud hindamisvahendeid.

Tuleb ka mõista, et reformi rakendumisega tekkiv olukord, kus tuleb hinnata juba teenusel oleva inimese teenusevajadust, on väga spetsiifiline ja lootus, et selles olukorras annaks hindamisinstrument väga lõplikke vastuseid, ei ole põhjendatud. Üldjuhul tuleks ju hinnata üldhooldusteenuse vajadust enne teenusele siirdumist, sest tegemist on väga põhjaliku elukorralduse muutusega, mille tagasipööramine teatud juhtudel võib osutada üsna keeruliseks.

Kun selgitada abivajaduse hindamisprotsessi olukorras, kus inimesed on hooldekodudes üle Eesti. Kes ja kuidas läbi hindamise?

Esmalt selgitab KOV STAR-i päringu abil välja, kus hooldekodus omavalitsuse elanikud viibivad ning seejärel võtab KOV ühendust teenuseosutajaga. KOV ja teenuseosutaja lepivad kokku, kuidas täpsemalt viia läbi hindamised (sh kohapealsed hindamised, hooldusplaani alusel jne). Oluline on, et teenuse saaja ja lähedased on protsessist informeeritud. Abivajaduse hindamiskohustus on KOVi sotsiaaltöötajal.

Esmajärjekorras on vaja hinnata neid, keda KOV ei ole hooldekodusse suunanud ega varasemalt hinnanud. Vajalik on välja selgitada, kas inimene vajab just seda teenust või on omavalitsusel pakkuda mõnda muud abimeedet ja inimene ei peaks hooldekodus olema. Väga oluline on hindamine teha koostöös teenuseosutajaga (sh erinevate teiste spetsialistidega) ning arvestada ka hooldusplaanis sisalduvat informatsiooni. Hooldusplaani vaadatakse teenuseosutaja poolt üle vähemalt kord poolaastas.

Kas abivajaduse hindamise aluseks võib võtta tervishoiuvaldkonna hindamised? Kas õendushaiglast hooldekodusse suunatud isiku kohta tehtud hinnangut saab sotsiaaltöötaja arvestada ja enam teda üle hindama ei pea?

Igasugused erinevad hindamised saavad olla abiks, et välja selgitada teenuse vajadust. Tervishoiuvaldkonna hindamised on kindlasti heaks alusmaterjaliks, mida hindamistel kasutada.

Sotsiaaltöötaja peab siiski veenduma, et inimese abivajadus on hinnatud õigesti ning vormistama hindamiskokkuvõtte otsuse tegemise alusena.

Kas abivajaduse hindamist võib teha ka nt veebi vahendusel?

Seadus ei sätesta, kuidas täpselt abivajaduse hindamist läbi peab viima. Kui KOVi ja teenuseosutaja vahel on hea koostöö ning teenuse saaja on valmis veebi vahendusel osalema hindamisel, siis on see võimalik.

Teenuseosutaja poolt defineeritud hooldusvajaduse aste võib muutuda väga kiirelt. Kuidas toimub korduvate hindamiste läbiviimine?

Juba täna on teenusel inimesi, kelle rahastamises omavalitsused osalevad ja kelle hooldusvajadus on teenusel olles muutunud. See on omavalitsuste ja teenuseosutajate vahelise hea praktika ja koostöö välja kujundamine. Kui hooldusvajaduse muutusega kaasneb ka teenuse hinna muutus hoolduskomponendi osas (KOVi poolse rahastuse muutus), siis tuleb KOVi teavitada ning sellisel juhul järgib KOV tavapärasest menetluspraktikast, kus KOV peab tegema otsuse 10 tööpäeva jooksul. Hooldusvajaduse muutus fikseeritakse hooldusplaanis, vajadusel võib KOV inimese üle hinnata.

Vastavalt vajadusele muudetakse haldusakti või -lepingut.

Millise pädevusega spetsialist peab läbi viima abi- ja toetusvajaduse hindamise?

Abivajaduse hindamine on KOV sotsiaaltöötaja ülesanne, kellel peab olema kõrgharidus ja erialane ettevalmistus. 2026. a jõustub KOV sotsiaaltöötaja kutsenõue (erialane kõrgharidus või kutse). Abivajaduse hindamine nagu ka üldhooldusteenuse korraldamine, on olnud KOVide ülesanne ja igapäevane tegevus kogu aeg.

Kui KOV ei jõua inimesi enne 1. juulit 2023 ära hinnata, mis siis saab?

Sellisel juhul tuleb teenusel olijad hinnata ära esimesel võimalusel, kui see on võimalik. KOV saab teha otsuse ka tagasiulatuvalt ning osaleda teenuse rahastamisel siiski alates 1. juulist 2023.

ARVELDAMINE JA ARUANDLUS

Kuidas on vaja raamatupidamises üldhooldusteenuse kulud kajastada? Kas KOVi ja riigipoolsed vahendid on vaja raamatupidamises eristada?

Kuludes ei eristata KOVi ja riigi vahendeid, need võib raamatupidamises panna kokku. Kasutatakse kontot 413800 „Toetused eakatele“ - alates 1.07.2023 näidatakse sellel kontol ka KOVi poolt makstavat üldhooldekodu hooldusteenuse maksumust kasutades TA 10200. Kontol kajastatakse kulud, mis lähevad üldhooldusteenuse tasumiseks (sh hoolduskulud, väiksema sissetulekuga hüvitis, KOVi poolne lisarahastus).

Kui aasta lõpul jääb eelarvelisi vahendeid üle üldhooldusteenuse korraldamiseks, siis mis saab nendest vahenditest?

Ji raha jääb sel aastal järgi, siis on see ülekantav järgmisesse aastasse samaks otstarbeks.

Kuidas peaks hakkama toimuma arveldamine?

Raamatupidamise mõttes makstakse isikule üldhooldusteenuse eest hüvitist/toetust, mis määratakse inimesele, kuid maksmine toimub teenuseosutaja arve alusel. STAR-is selle kohta eraldi rahalehti tegema ei pea.

KOV ja teenuseosutaja vahelised arveldamise tingimused tuleks omavahel kokku leppida. Kui hoolduskulu ja väiksema sissetuleku hüvitis määratakse haldusaktiga, siis on soovitatav sõlmida KOV ja teenuseosutaja vahel tsiviilõiguslik raamleping, mis täpsustab infovahetuse, arvete esitamise ja maksetähtajad. Kui sõlmitakse kolmepoolne haldusleping, siis on võimalik need küsimused määratleda seal.

Arveldamisel on oluline silmas pidada/läbi mõelda järgmised tähelepanekud.

- Oluline on, et teenuseosutaja saaks KOVilt teabe, kui suur on KOVi poolt tasutav hoolduskulu ja väiksema sissetuleku hüvitis. Sellest oleneb ka arve, mida teenuse osutaja esitab teenuse saajale ja see arve peaks olema täpne.
- Kui KOV osaleb seaduse mõttes isiku tasutavate kulude ja käiberaha finantseerimisel, siis peaks ka sel juhul teenuse osutajaga olema ühine teadmine, kuidas käib sellisel juhul arveldamine.
- Arvestada tuleb, et teatud juhtudel võivad kulukomponendid sõltuda päevade arvust konkreetses kalendrikuus. Kuna päevade arv kalendrikuus on teada, siis on nt mõistlik need arvutused juba ette ära teha erinevatele kalendrikuu pikkustele. Üks võimalus on, et haldusotsusega viidatakse dokumendile, mis fikseerib juba täpsemalt arveldusele kuuluvad summad ja arvelduste korra, mis võib erineda juhtumipõhiselt.

Seni on KOVid tasunud teenuseosutajatele arveid väga erinevalt: osal juhtudel tasutakse jookva kuu eest ette, teisalt aga kuu lõpus või eelmise kuu eest. Kuidas peaks see edaspidi toimuma?

Osa teenuseosutajate sõnul on neile hädavajalik, et arved tasutakse jooksva kuu eest ette (nt 5. kuupäevaks). Kuna seoses reformi jõustumisega hakkab oluliselt suurem rahastus toimuma avalike vahendite eest, siis on neil vaja tagada stabiilne rahavoog, et saaks õigel ajal palga välja maksta ja tasuda riigimaksud. Osa teenuseosutajaid on arvanud ka, et arvete tasumise tähtajad võiksid olla palju lühemad kui seni mõne omavalitsuse kehtestatud 21 päeva. SKA soovitus on, et omavalitsused ja teenuseosutajad leiaksid selles kokkuleppe, pidades heas usus ja poolte võimalusi arvestavaid läbirääkimisi. Olukorrad ja võimalused võivad olla erinevad nii teenuseosutajatel kui omavalitsustel.

Kas teenuseosutaja peab hakkama nüüd esitama mitu arvet?

Teenuseosutaja peab eristama KOVi ja teenuse saaja poolt tasutavad kulud. Kui hoolduskulude eest esitakse arve otse KOVile ja teenuse saajale tema poolt tasutavate kulude osa, siis on teenuseosutajal vaja esitada kaks arvet isiku kohta.

Kas ja millised muudatused tulevad üldhooldusteenuse aruandluses?

Kuna 2023. a muudatus rakendub alates poolest aastast, siis aruandluses veel põhjalikke muudatusi ei teha. Andmete kogumine toimub jätkuvalt H-veebi kaudu, 2023. a väljaspool kodu osutatava üldhooldusteenuse aruandesse on lisatud tabel, millega küsitakse andmeid teenusesaajate kohta, kes liikusid 2023. a KOV rahastusele, et näha muutust inimeste ja KOV kulude osakaalus. 2024. a aruandes tulevad ilmselt põhjalikumad muudatused.

HOOLDUSTASEMED

Kas riiklikult on plaanis kehtestada hooldustasemed (nt suure ja väga suure hooldusvajadusega klient)?

Riiklikult hooldustasemeid ei kehtestata. SKA omalt poolt on kirjeldanud kaks hooldustaset, mida KOVid võivad soovi korral aluseks võtta oma hooldustasemete kirjeldamisel.

Võimalik näide hooldustasemetest (kaks hooldustaset):

Suur hooldusvajadus- füüsilise ja/või vaimse võimekuse langusest tingituna on isiku iseseisev toimetulek igapäevaselt mõõdukalt häiritud. Isik vajab tulenevalt oma tervislikust seisundist ööpäevaringselt järelevalvet, abistamist ja juhendamist suures osas või pikema ajaperioodi jooksul.

Selgitus:

Teenuse saaja ei saa kodustes tingimustes enam igapäevaselt hakkama ning vajab ööpäevaringselt abistamist ja juhendamist. Teenuse saaja võib vajada abistamist ja juhendamist erinevatel hooldustoimingutel sõltuvalt tema tervislikust seisundist. Suure nooldusvajadusega isik ei vaja abistamist ja juhendamist pidevalt, vaid eelkõige teatud toimingute sooritamisel või ajaperioodi jooksul.

Teenuse saaja võib vajada abistamist ja juhendamist näiteks:

- hügieenitoimingutel (nt puuduliku tahteaktiivsuse, puuduliku nägemise, liigeste jäikuse või inkontinentsitoodete kasutamise tõttu);
- riietumisel (nt liigeste jäikuse, puuduliku nägemise või desorientatsioon tõttu);
- liikumisel (nt tasakaaluhäirete või meeltesegaduse tõttu, vajab liikumiseks nt rulaatorit või ratastooli);
- ravimite võtmisel (nt on vajalik meeldetuletus või vajaliku ravimi koguse doseerimine);
- suhtlemisel ja suhtlusvahendite kasutamisel (nt telefoninumbri valimisel).

Ulatuslik hooldusvajadus- füüsilise ja/või vaimse võimekuse langusest tingitult on isiku iseseisev toimetulek (väga) raskelt häiritud. Isik vajab ööpäevaringselt pidevat abistamist ja juhendamist erinevates hooldustoimingutes ja/või tegevuste ülevõtmist teise isiku poolt ning ohutuse tagamiseks järelevalvet.

Selgitus:

Teenuse saaja vajab pidevat abistamist ja juhendamist erinevatel hooldustoimingutel ning oluliselt suurem on vajadus võtta teise isiku poolt erinevad toimingud üle.

Näiteks võib teenuse saaja vajada:

- hügieenitoimingute ülevõtmist hooldustöötaja poolt;
- söötmist, jootmist;
- riietamist;
- abistamist liikumisel (sh on isik täielikult voodikeskne) ja kehaasendi muutmisel;
- pesemist (nt pesuraamil, pesutoolis);
- inkontinentsitoodete kasutamist ööpäevaringselt;
- ravimite manustamist (ei suuda iseseisvalt ravimeid võtta);
- lamatiste ning haavandite hooldust;
- suhtlemise ülevõtmist;
- pidevat järelevalvet (nt ekslemise, ebaadekvaatse käitumise tõttu).

TÖÖJÕUD

Reformi rakendumine toob kaasa töökoormuse suurenemise omavalitsustes, kuidas peaks kohalik omavalitsus sellega toime tulema?

Seaduse muudatused on suure mõjuga ja toovad kaasa töökoormuse tõusu. Põhiline koormus langeb üleminekuaastale (2023. a), edaspidi suureneb menetluse maht uute pöördumiste tõttu. Rakendamise seotud ettevalmistuskulud on arvestatud riigieelarvest antavasse lisaressurssi. Lisavahendid võimaldavad lisaks pikaajalist hooldust vajavate täisealiste teenuste korraldamisele ja rahastamisele valmistada reformi rakendamiseks vajalikke tegevusi, nt alustada lisatööjõu värbamist, tööprotsesside ülevaatamist ja muutmist jms.

Oluline on välja kujundada hea koostöö teenuseosutajatega ja tõhus hindamise praktika. Töökorralduse kiirendamiseks soovitame kaaluda ametiasutuse sisemiste tööprotsesside ülevaatamist, näiteks määrata haldusorgani siseselt ametnikud, kes tegutsevad haldusmenetluses haldusorgani nimel (vt HMS § 8 lg 2).

Näiteks võiks menetluse kiirendamiseks anda sotsiaalteenuste määramise otsustamispädevuse kas sotsiaaltöö ametnikule või osakonnale, mitte jätta valla- või linnavalitsuse kollegiaalorganile. Selline täiendav tasand aeglustab otsuse õigeaegset tegemist.

Hooldustöötajatest on juba täna suur puudus, OSKA raport toob välja, et juurde on vaja ca 900 täiendavat töötajat. Kuidas plaanitakse leevendada tööjõupuudust?

Eesmärk on jõuda selleni rahastamismudeli ja välisvahendite (ESF-i ja Šveitsi rahastusest täiendkoolitused, ümberõpe jms) kaudu. Teenuseosutajad on huvitatud kvaliteetsema teenuse tagamisest, uute töötajate värbamisest ja konkurentsivõimelisema palga maksmisest, mis loob eeldused, et inimesed on ka motiveeritumad valdkonda tööle tulema.

Sotsiaalvaldkonna töötajate töötasud on madalad, milliseid muutusi reform endaga kaasa toob?

Hooldereformiga antakse KOVidele raha arvestusega katta täiendavaid kulusid, mida üldhooldusteenuse rahastamise muutus kaasa toob. Lisaks on omavalitsustel võimalus vahendeid kasutada ka näiteks koduteenuse töötajate palgatõusuks. Palgasurve sotsiaalvaldkonna töötajatele on vajalik, tõstmaks kutseala olulisust ja leevendada tööjõupuudust.

➤ **kas teenuseosutajatele tuleb nõue vahetult hooldusteenust osutavate töötajate arvule?**

Tulenevalt SHS § 22 lg 6 kehtestab [Sotsiaalkaitse ministri määrus nr 36 19.06.2023 "Nõuded väljaspool kodu osutatavale ööpäevaringsele üldhooldusteenusele"](#) alates 1. juulist 2026 töötajate arvule nõude, mille kohaselt peab teenuseosutaja tagama teenuse osutamise tegevuskohas vähemalt ühe hooldustöötaja kohaloleku kuni 36 teenusesaaja kohta ööpäevaringselt ja lisaks vähemalt ühe hooldustöötaja või abihooldustöötaja kohaloleku kuni 12 teenusesaaja kohta päevasel ajal 12 järjestikuse tunni jooksul

Kas reformi rakendumisel tuleb hooldustöötajatele kindel palgamäär (nt 1300 eurot)?

Hooldustöötaja palga lepivad kokku teenuseosutaja ja hooldustöötaja töölepingus, riigi poolt palgamäära ei kehtestata.

RIIGIPOOLSE RAHASTUSE ARVESTUS OMAVALITSUSTELE

Kuidas jaotatakse KOVidele vahendid hooldereformi elluviimiseks?

Uute kohustuste katmiseks eraldab riik omavalitsustele täiendavad rahalised vahendid. Need vahendid annavad võimaluse panustada nii ööpäevaringse üldhooldusteenuse teenuskoha tasumisse, katta muudatuse rakendamisega kaasnevaid kulusid (sh KOVide töökoormuse kasv) kui ka soodustada kodus elamist toetavate teenuste kättesaadavust.

Ülemineku aastal (2023. a) jaotatakse omavalitsustele riigieelarvest 39,2 mln eurot läbi riigieelarve toetusfondi, võttes arvesse 65–84-aastaste ning 85-aastaste ja vanemate isikute jaotust ning üle 85-aastaste kõrgemat kuluvajadust. Alates 2024. aastast jaotatakse omavalitsustele 56,7 mln eurot tulubaasi ja tasandusfondi kaudu. Selleks muudetakse laekuva tulumaksu arvestust selliselt, et omavalitsustele tulumaksu jaotamisel hakatakse arvesse võtma ka riikliku pensioni tulusid. Alates 2024. aastast laekub KOVidele riiklikult pensionitulult tulumaksu 1,88% (arvestamata tulumaksu mahaarvamisi). Tulumaksu mahaarvamised vähendavad riigieelarvesse laekuvat osa ega mõjuta tulumaksu jaotust kohalike omavalitsuste vahel. Näiteks saab isik pensioni 700 eurot. Omavalitsuse tulumaksu laekumine suureneb selle isiku pealt 13,16 eurot. Kuna üldhooldekodus on keskmiselt iga kolmekümne kolmas üle 65-aastane isik, siis nende 33 isiku pealt laekub omavalitsusele 434 eurot kuus rohkem tulumaksu. Kokkuvõttes tähendab see seda, et iga pensionäri eest hakkab omavalitsusele laekuma täiendavaid tulusid. Meetmeks ette nähtud vahenditest ca 5% suunatakse tasandusfondi, mis aitab ühtlustada tulude ja kulude jaotust kohalike omavalitsuste vahel.

Tasandusfondis jagatakse üle 65-aastased kaheks vanuserühmaks: 65–84-aastased ja 85-aastased ja vanemad, kuna vastavates vanuserühmades on üldhooldekodusse sattumise tõenäosus erinev. 65–84aastaste vanuserühmas on üldhooldekodus 2% inimestest ja 85-aastastest ja vanematest juba 9,5%. Kaheks jaotamine aitab arvestada olukorraga, kus üle 85-aastaste suurema osakaalu puhul on ka kuluvajadus suurem. Rahaliselt tähendab see seda, et iga 65-84 a inimese kohta saab KOV riigilt 93,6 € ja iga 85 a ja vanema elaniku kohta 449,1 €.

Kuna tulumaksuseaduse säte jõustub 1. jaanuarist 2024. a tulude pealt, siis tulumaksu laekumist hakkab see mõjutama veebruarist. 2024. a jaanuarikuu summad eraldatakse veel läbi tasandus- ja toetusfondi.

Oluline on märkida, et riigi lisaraha on mõeldud valdkonna täiendavaks rahastamiseks. 2021. a panustasid omavalitsused üldhooldusteenuse rahastamisse ca 18 mln eurot ja ca 10 mln eurot koduteenuse korraldamiseks jne. Panus ei tohiks väheneda, vaid peaks kasvama proportsionaalselt tulubaasi võimalustega.

Kas riik on rahastuse jaotusel arvestanud tegelikke teenuse saajate arvu ja kulusid?

KOVidele raha eraldamisel ei ole võetud arvesse tegelikku üldhooldusteenusel viibivate inimeste arvu, kuna eesmärk on luua samasuguse eakate arvuga omavalitsustes ühetaoline rahaline võimekus. Samas jäetakse omavalitsuse otsustada, mil viisil inimeste abivajadust lahendatakse (koduteenus, isiklik abistaja, päevakeskus, üldhooldekodu vms). Ainult üldhooldekodude põhine rahastamine ei motiveeriks ega võimaldaks pakkuda muid tegevusi, sh tegeleda ennetusega. Seega on teenusel olijate arv üksnes arvestuslik. Suurem teenuse saajate arv üldhooldusteenusel võib olla tingitud näiteks teiste teenuste puudumisest konkreetsetes omavalitsustes, mitte objektiivne vajadus.

Raha jaotatakse KOVidele üldise valemil alusel (65-84 ja 85+ vanuseline arvestus), kuid kulude katmine hakkab olema tegelike kulude alusel – mõnes hooldekodus võib kulu inimese kohta olla nt 300 eurot, teises 400, kolmandas 500. Oluline on arvestada sellega, et kõik teenuse saajad ei viibi teenusel 12 kuud aastas. Samuti on raha eraldamisel arvestatud, et KOVid jätkavad varasema panusega teenuse kogukuludesse (ca 20%), nagu see on senini olnud.

Üldhooldusteenusel on ka tööealisi isikuid (ca 10%), kuid samas ei arvestata neid KOVile rahaliste vahendite eraldamisel?

Toetust ei eraldata isikupõhiselt hooldekodudes viibivate inimeste arvu alusel, vaid vanemaealiste elanike arvu alusel. Kõik vanemaealised ei vaja ööpäevaringset üldhooldusteenust, kuid kõigi nende eest riik raha eraldab. See võimaldabki katta ka ülejäänud 10% tööealiste üldhooldusteenuse kulud.

Kas on oodata lisaeelarvelisi vahendeid KOVidele?

Omavalitsuste rahastusvalemis on kõik eeldused olemas, et see toetaks hooldekodu teenuskoha maksumuse rahastuse muutust: arvestatud on vanemaealiste osakaaluga omavalitsuses, hindade ja teenust vajavate inimeste arvu tõusuga, omavalitsuste enda senise panusega. Sotsiaalministeerium ja rahandusministeerium seiravad rahastusvalemi piisavust 2024. aastal.

ÜLDINE

Millal on valmimas kommunikatsioon hooldereformi osas teenuse saajale/lähedasele?

Esmane kommunikatsioon valmis veebruarikuus, omavalitsustele ja teenuseosutajatele anti infolehed inimestele jagamiseks.

Laiapõhjalisem kommunikatsioon jätkub kogu aasta. Hooldereformi info on leitav Sotsiaalministeeriumi kodulehel:

<https://www.sm.ee/hooldereform>. Valminud on reformi tutvustav infoleht, mis on kättesaadav:

-eesti keeles <https://www.sm.ee/media/3037/download>

-vene keeles <https://www.sm.ee/media/3050/download>

Millal on võimalik tutvuda ministri määruse eelnõuga, milles täpsustakse väljaspool kodu osutatavad üldhooldusteenuse nõudeid?

Määruse eelnõu saadetakse EIS-i kaudu kooskõlastusringile maikuuks. Reformi rakendamise ajal kehtestatakse ka määrus.

Sotsiaalministri määrusega täpsustatakse teenuse nõudeid, mis otseselt ei mõjuta hooldereformi vajalike ettevalmistuste tegemist KOVi ja teenuseosutaja poolt.

Üldhooldusteenusel viibivad ka isikud, kes on erihoolekandeteenuse järjekorras. Kuidas seda probleemi lahendada?

Riik tegeleb erihoolekandeteenuse järjekordade vähendamise, erihoolekandeteenust vajavad isikud peavad jõudma vastavale teenusele.

Kust on võimalik leida koondatud infot üldhooldusteenuse osutajate kohta (sh nende kontaktandmed)?

[Üldhooldusteenuse osutajate nimekiri koos kontaktandmetega on leitav siit.](#)

Kuidas andmete sagedase liigutamise Kovi ja teenuseosutaja vahel tagatakse andmekaitse reeglitest kinnipidamine?

Andmekaitse reeglitest kinnipidamine ei sõltu andmete vahetamise sagedusest, vaid andmete vahetamise õigustest ja viisist. Kõigil isikuandmete töötajatel on kohustuslik järgida kehtivaid isikuandmete töötlemise põhimõtteid ja vastavaid õigusakte. Eelkõige peab olema selge andmevahetuse õiguslik alus ning eesmärk, milleks neid andmeid vahetatakse. Samuti on oluline infoturbe tagamine – kuidas tehniliselt turvaliselt andmeid liigutada nii, et volitamata kolmandatel isikutel ei oleks juurdepääs isikuandmetele.

Kuidas ja kes peaks tegelema hooldekodu elaniku puudest tingitud sotsiaaltoetusega, mis jääb tema enda käsutusse (kui ta on voodikeskne ja ei saa raha käsutamisega hakkama)?

Siin ei ole ühest lahendust- palju on inimese tahtest, abistajate valmisolekust ja olukorrast. Kui inimesele on määratud eestkostja, siis otsustab tema selle üle, kuidas seda raha teenuse saaja huvides sihtotstarbeliselt kasutada. Kui aga eestkostjat ei ole, siis on inimene ilmselt volitanud kellegi lähedase (või ka teenust osutava asutuse) oma rahaasju ajama. Näiteks on suunanud selle raha kellegi arvele või võimaldanud sellele juurdepääsu läbi oma pangaarve või deebetkaardi näol. Kui seda ei ole tehtud ega võimalik teha, siis peaks tõesti kaaluma, kas on alust algatada eestkoste. Raha peaks kasutama ikka sihtotstarbeliselt -puudega seotud kulude katteks.

Kuidas saavutada hooldekodus viibiva inimese kohamaksumuse hüvitamine temale kuuluva vara arvelt?

Uue rahastamisskeemi puhul ei peaks üldjuhul jõudma majandusliku toimetuleku hindamiseni ja teenuse maksumuse finantseerimiseni vara arvelt. Teenuse maksumuse peaks katma hoolduskulu ja väiksema sissetuleku hüvitis, mille puhul vara olemasolu ja seaduslike ülalpidajate võimalikku panust ei hinnata. Kui ikkagi tekib see olukord, et hoolduskulu hüvitamisest ja väiksema sissetuleku hüvitisest ei piisa ja seda on vajalik teha, siis kõige mõistlikum on otsida kokkulepet inimese enda ja/või seadusjärgsete ülalpidajate ja lähedastega. Kui kokkulepet ei saavutata, siis on võimalik pöörduda kohtusse käsundita asjaajamist reguleerivate sätete alusel.

Esineb probleeme üldhooldusteenusel viibivate isikute pensionite laekumisega kohamaksumuse tasumiseks. Kuidas saaks isiku pensioni kergemini ümber suunata hooldekodu arvele?

Siin kahjuks ei ole võimalused laienenud ning see eeldaks SÜS-i muutmist. Kui teenuse saaja pole võimeline taotlust digitaalselt allkirjastama ja teda ei ole võimalik viia klienditeenindusse, siis hooldekodusse võib kutsuda notari või võimaldab mõne väiksema omavalitsuse vallasekretäri tööaeg taotlust kinnitada. Arvestama peab, et kõik kliendid ei ole ka enam nii adekvaatsed, et nende taotlust saaks kinnitada. Ei ole ka välistatud, et just nimelt see vajadus saab põhjuseks, et KOV peab algatama teenuse saajale eestkoste määramise. Jätakuvalt tuleks kasutada lähedaste abi.

Õiguskantsler on avaldanud seisukoha, et kui eestkoste määramist saab vältida varasema volituse kasutamise läbi, tuleks seda teha ja tihti ongi eakad jätnud juba varasemalt oma rahaasjade ajamise lastele või noorematele sugulastele.

Hooldekodudes on järjekorrad, kuidas teenus tagada inimestele?

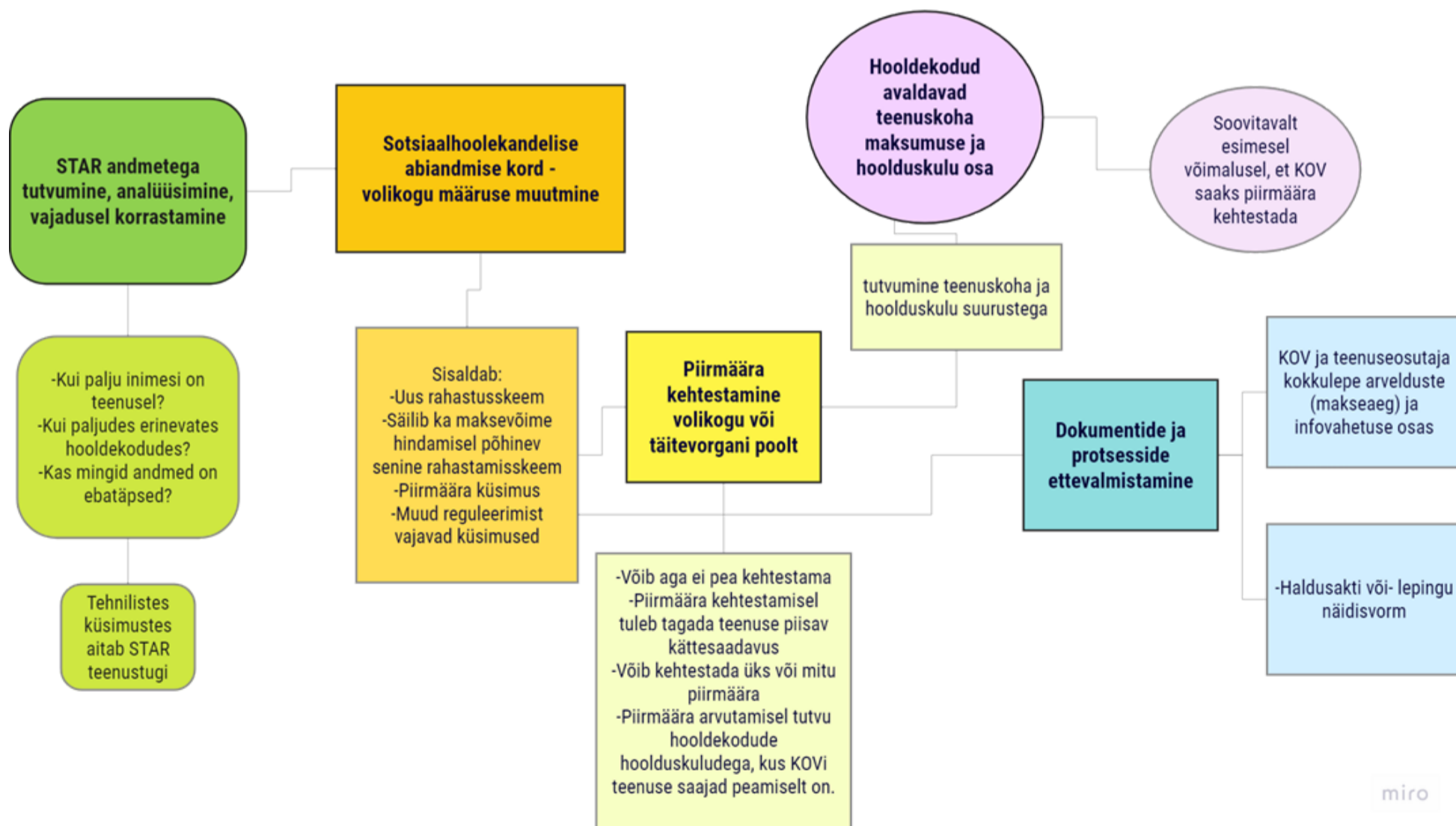
Õiguskantsler on väljendanud seisukohta, et teenused tuleb tagada mõistliku aja jooksul. Mõistlik aeg antud teenuse puhul ei ole ühene mõiste. Teatud juhtudel (näiteks suure hooldusvajadusega kliendi haiglast välja kirjutamisel) tuleb teenus tagada koheselt, teatud juhtudel on mõningane ooteaeg mõistlik. Samuti tuleb arvestada, et teenuse pakkujaid on rohkem ning kui klient soovib kindlasti mingilt konkreetselt teenuse osutajalt teenust, siis tulebki arvestada pikema ooteajaga.

Milline roll ja õigused on KOVil teha n-ö järelevalvet üldhooldusteenuse osutajate osas kui nad osalevad teenuse rahastamisel?

Kohalik omavalitsus ei teosta järelevalvet üldhooldusteenuse osas, seda teeb Sotsiaalkindlustusamet. KOV saab teostada teenistuslikku järelevalvet oma hallatavate asutuste üle. Samuti on võimalik kontrollida lepingu täitmist teistelt osapooltelt ja hoolduskulu ja väiksema sissetuleku hüvitise sihipärast kasutamist (näiteks, et teenuse saaja ikka kasutab teenust).

Millised eeltegevused on KOVil vaja teha hooldereformi rakendamiseks?

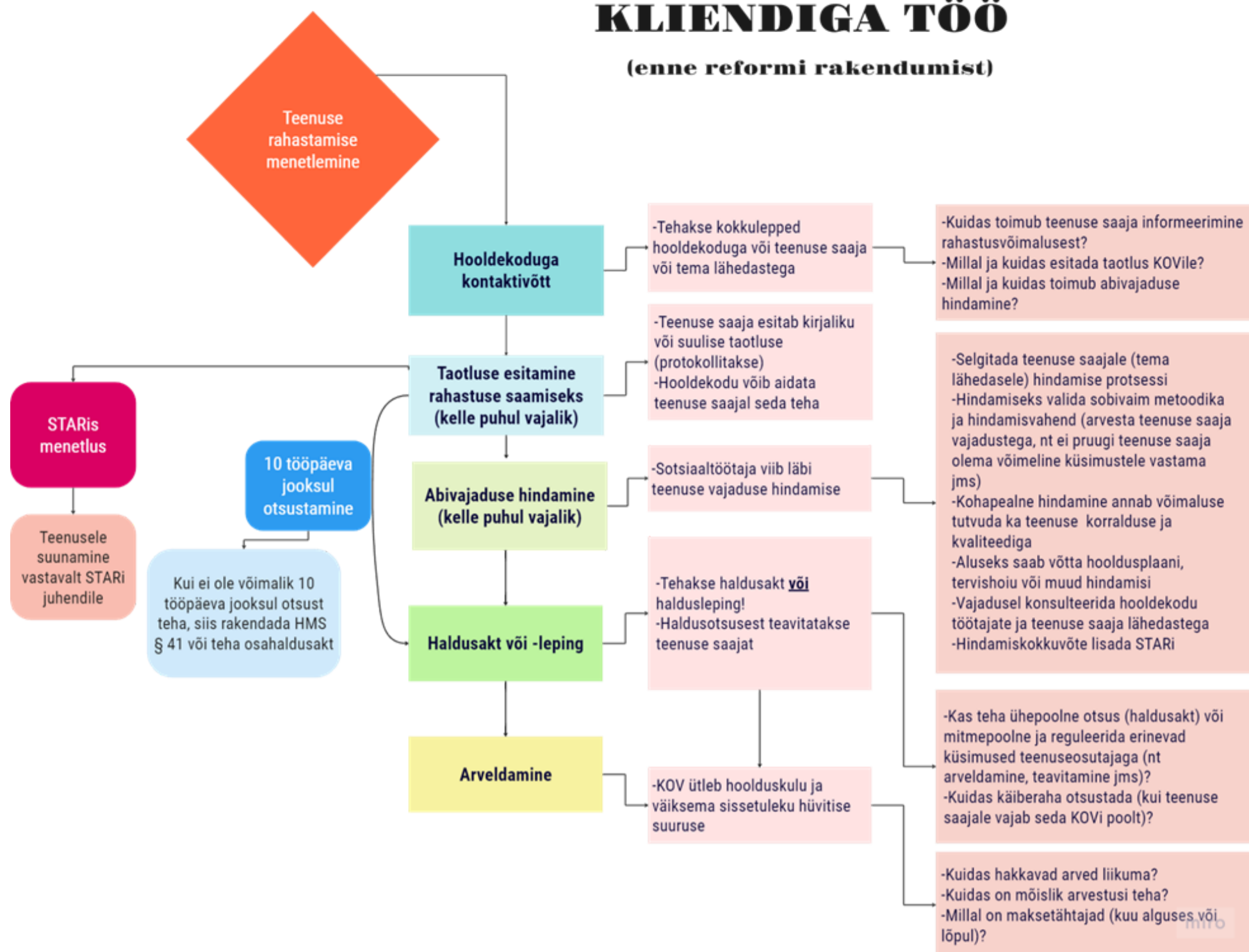
EELTEGEVUSED

Kuidas toimub klienditöö isikutega, kes juba on üldhooldusteenusel ja millele tasub tähelepanu pöörata?

KLIENDIGA TÖÖ

(enne reformi rakendumist)

HOOLDUSKULUDE PIIRMÄÄRAD NING HOOLDEKODUDE HOOLDUSKULUDE JA HOOLDUSKOHA MAKSUMUSE ANDMED

Hoolduskulude tasumise piirmäärad

Kohalikel omavalitsustel on tulenevalt sotsiaalhoolekande seaduse § 22 lg (3) õigus kehtestada hoolduskulude tasumisele piirmäärad, mille kohta sotsiaalkindlustusameti 04.07.2023 seisuga kogutud andmed on koondatud lisatud tabelisse. Juhime tähelepanu, et omavalitsustel on õigus ka piirmäärasid muuta.

[Hoolduskulude piirmäärad omavalitsustes](#) | 12.63 KB | [xlsx](#)

Hoolduskulud ja hoolduskoha maksumus

Käesoleva tabeli eesmärk on ülevaate koondamine. Andmestik on esitatud 2023. aasta 6. juuli seisuga. Tabelis kajastatud hinnad pärinevad omavalitsuste ja teenuseosutajate avalikelt kodulehtedelt. Osa kajastatud hindu on arvestuslikud (nt on ööpäevastest hindadest arvatud kuu hinnad, II taseme hinnad on arvatud keskmiseks, jms). Selliste arvutuste mõte on muuta teenuseosutajate hinnad võrreldavaks. Täpsema huvi korral ja hetkel kehtiva hinnakirja teadaasaamiseks soovime teil asutuse kodulehelt üle kontrollida või kontakteeruda teenuseosutajaga.

[Hoolduskulud ja hoolduskoha maksumus](#) | 72.71 KB | [xlsx](#)

TEENUSEOSUTAJATE ANDMETE VAATAMINE MAJANDUSTEgevuse REGISTRIST

Tegevuslubade vaatamine on kõigile avalik, vaatamiseks sisenege <https://mtr.tja.ee/tegevusluba>.

Ühe ettevõtte tegevusloa vaatamiseks piisab, kui sisestada ettevõtja nimi, mitmete vaatamiseks vali Tegevusala - Väljaspool kodu osutatav üldhooldusteenus ning vajuta "Otsi"

- Avaleht
- Kiirotsingud
- Otsingud**
- Ettevõtja
- Majandustegevusteade
- Tegevusluba
- Ettekirjutus
- Tegutsemiskeeld
- Majandushaldusasutus
- Ametnike kontaktid
- Abi
- Statistika
- MTR arhiiv
- Teate- ja loakohustusega tegevusalad
- Oluline info
- Riigilõivu tasumine

Tegevusload

Otsing Väljundi parameetrid

Ettevõtja nimi	<input type="text"/>
Registrikood	<input type="text"/>
Tegevusloa number	<input type="text"/>
Kehtivuse algus	<input type="text"/> kuni <input type="text"/>
Kehtivuse lõpp	<input type="text"/> kuni <input type="text"/> ☐ Tähtajatu
Loobumise algus	<input type="text"/> kuni <input type="text"/>
Loobumise lõpp	<input type="text"/> kuni <input type="text"/> ☐ Tähtajatu
Peatamise algus	<input type="text"/> kuni <input type="text"/>
Peatamise lõpp	<input type="text"/> kuni <input type="text"/> ☐ Tähtajatu
Muutmise aeg	<input type="text"/> kuni <input type="text"/>
Kehtiv	Jah ☐
Arhiveerimise põhjus	<input type="text"/>
Arhiveerimise aeg	<input type="text"/> kuni <input type="text"/>
Tegevusala	Väljaspool kodu osutatav üldhooldusteenus
Tegevusala liik	<input type="text"/>
EMTAK kood	<input type="text"/>
EMTAK nimetus	<input type="text"/>
Tegevusloa väljaandja	<input type="text"/>
Iga-aastane riigilõivu tasumata	☐
Kinnitatud ⁱ	☐ Kinnitamata ☐ Kinnitatud ☒ Kõik
Taotlemisviis	<input type="text"/>

Otsi Tühista otsing

Detailotsing

Väljaspool kodu osutatava üldhooldusteenuse nõuded

Millised nõuded hooldekodudele kehtivad?

Väljaspool kodu osutatava üldhooldusteenuse nõuded on esitatud [sotsiaalhoolekande seaduses](#).

Kust ma leian vajalikud juhendid ja õigusaktid?

- Sotsiaalkindlustusamet: [Eesti sotsiaalteenuste kvaliteedijuhis \(üldine\)](#) (PDF)
- [Väljaspool kodu osutatava üldhooldusteenuse juhend](#) | 610.39 KB | .pdf
- Sotsiaalkindlustusamet: [Väljaspool kodu osutatava üldhooldusteenuse kvaliteedijuhis](#) (PDF)
- [Terviseamet](#)
- Raviamet: [Juhend hooldekodudes ravimite käitlemiseks](#)
- [Sotsiaalkaitse ministri määrus nr 36 19.06.2023 "Nõuded väljaspool kodu osutatavale ööpäevaringsele üldhooldusteenusele"](#)

Kes kontrollib hooldekodusid?

- [Sotsiaalkindlustusamet](#) kontrollib sotsiaalhoolekande seaduses sätestatud nõuete täitmist (hooldusplaani olemasolu, selle täitmise kvaliteeti, personal jms), dokumentatsiooni, kvaliteedipõhimõtete täitmist, vajadusel teeb soovitusi või teeb ettekirjutuse koos sunnirahaga (juhul, kui ettekirjutust tähtjaks ei täideta).
- [Raviamet](#) kontrollib ravimite tellimist, säilitamist ja arvestust.
- [Terviseamet](#) kontrollib tervisekaitse nõudeid ja toitlustamisele kehtestatud nõudeid, ka tervishoiutöötajate registris olekut jms.
- [Päästeamet](#) kontrollib tuleohutusnõuete täitmist.
- [Põllumajandus- ja Toiduamet](#) kontrollib toitlustamisega seonduvat.
- [Tööinspeksioon](#) kontrollib töökeskkonda puudutavat.

- [Õiguskantsler](#) kontrollib inimeste põhiõiguste tagamist.

 Seotud viited

| [Nõustajate kontaktid](#)

Viimati uuendatud 31.08.2023

Kas sellest lehest oli abi?

Jah Ei

